

AVRUPA YEŖİL MUTABAKATI

Bu kitapçık, Yeşil Düşünce Derneği Yeşil Ekonomi Çalışma Grubu ürünüdür.

Çalışma grubu üyelerinin gönüllülük esasıyla yaptıkları çeviriler, Yeşil Düşünce Derneği tarafından kitapçık haline getirilerek sunulmaktadır.

Bu çalışma ile bilgi aktarımına katkıda bulunan gönüllülerimize teşekkür ederiz.

ÇEVİRİ EKİBİ:

Bürge Abiral, Esra Zorer, Gamze Azman, Hande Sönmez, Özüm Çelik
Sercan Köksal, Yağız Eren Abanus

REDAKSİYON EKİBİ:

Özlem Teke, Sercan Köksal
Yağız Eren Abanus, Zeynep Eren Yürekli

DİZGİ VE TASARIM:

Güneş Akçay

Bizi Takip Edin!

www.yesildusunce.org

[Linkedin](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Youtube](#) | [Telegram](#)

1.	<u>GİRİŞ - ACİL BİR KRİZİ BENZERSİZ BİR FIRSATA ÇEVİRMEK</u>	4
2.	<u>SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN AB EKONOMİSİNİ ŞEKİLLENDİRMEK</u>	7
2.1.	<u>Kapsamlı ve Dönüştürücü Politikalar Tasarlamak</u>	7
2.1.1.	<u>2030 ve 2050 için AB'nin İklim Hedeflerini Artırmak</u>	7
2.1.2.	<u>Temiz, Ulaşılabilir ve Güvenli Enerji Sağlamak</u>	9
2.1.3.	<u>Temiz ve Döngüsel Bir Ekonomi İçin Endüstriyi Harekete Geçirmek</u>	10
2.1.4.	<u>İnşaat ve Yenilemede Enerji ve Kaynak Verimli Bir Yol</u>	14
2.1.5.	<u>Sürdürülebilir ve Akıllı Hareketliliğe Geçişin Hızlandırılması</u>	15
2.1.6.	<u>“Tarladan Sofraya”: Adil, Sağlıklı ve Çevre Dostu bir Gıda Sistemi Tasarlamak</u>	17
2.1.7.	<u>Ekosistemleri ve Biyoçeşitliliği Korumak ve İyileştirmek</u>	18
2.1.8.	<u>Toksik İçermeyen Bir Çevre İçin Sıfır Kirlilik Hedefi</u>	20
2.2.	<u>Sürdürülebilirliği Tüm AB Politikalarında Anaakımlaştırma</u>	21
2.2.1.	<u>Yeşil Finans ve Yatırımı Gözetmek ve Adil Bir Geçiş Garanti Altına Almak</u>	21
2.2.2.	<u>Ulusal Bütçeleri Yeşillendirmek ve Doğru Fiyat Sinyallerini Göndermek</u>	24
2.2.3.	<u>Araştırmaları Harekete Geçirmek ve Yeniliği Teşvik Etmek</u>	25
2.2.4.	<u>Eğitim ve Öğretimi Etkinleştirmek</u>	26
2.2.5.	<u>Yeşil Yemin: “Zarar Verme”</u>	27
3.	<u>KÜRESEL BİR LİDER OLARAK AB</u>	28
4.	<u>BİRLİKTE HAREKETE GEÇME ZAMANI: AVRUPA İKLİM PAKTI</u>	31

1. GİRİŞ - ACİL BİR KRİZİ BENZERSİZ BİR FIRSATA ÇEVİRMEK

Bu çağrı¹, Avrupa Birliği (AB) ve vatandaşları için bir Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı² ortaya koyacaktır. Komisyonun, bu neslin en önemli görevi olan iklim ve çevreyle ilgili zorluklarla mücadele konusundaki kararlılığını belirlemektedir. Atmosfer gittikçe ısınıyor ve iklim her geçen yıl değişiyor. Gezegendeki sekiz milyon türün bir milyonu yok olma riski altında. Ormanlar ve okyanuslar kirleniyor ve yok ediliyor³.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, bu zorluklara bir cevap niteliğindedir. 2050 yılına kadar AB'yi net sera gazı emisyonlarının olmadığı ve ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırıldığı modern, kaynak açısından verimli ve rekabetçi bir ekonomiye sahip adil ve müreffeh bir topluma dönüştürmeyi amaçlayan yeni bir büyüme stratejisidir.

AB doğal sermayesini koruyup geliştirirken, aynı zamanda vatandaşların sağlığını ve refahını çevre kaynaklı risk ve etkilerden korumayı da amaçlamaktadır. Bu geçiş adil ve kapsayıcı olmalıdır. Geçiş, insanları ilk sıraya koymalı ve en büyük zorluklarla karşılaşacak bölgelere, sanayilere ve işçilere dikkat etmelidir. Avrupa Yeşil Mutabakatı önemli bir değişime neden olacağından, politikaların işe yaraması ve kabul edilmesi için bu geçiş sürecinde aktif halk katılımı ve güven çok önemlidir. Ulusal, bölgesel ve yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları (STK), AB kurumları ve danışma organları ile yakın bir şekilde çalışan endüstriler ile tüm kesimlerden vatandaşları bir araya getirmek için yeni bir anlaşmaya ihtiyaç vardır.

AB, ekonomisini ve toplumunu daha sürdürülebilir bir hedefe yönlendirebilecek kolektif yeteneğe sahiptir. İklim ve çevre önlemleri, tüketicinin korunması ve işçi hakları konularında küresel bir lider olarak güçlü yönlerini geliştirebilir. Emisyonlarda ek azaltımlar gerçekleştirmek ise zorlu bir görevdir. Sürdürülemez uygulamalara bağımlı kalmayı önlerken, özel sermayeyi iklim ve çevre eylemlerine yönlendirmek için daha fazla çaba ve büyük kamu yatırımları gerekecektir. Sürdürülebilir çözümleri destekleyen tutarlı bir finansal sistem oluşturmaya yönelik uluslararası çabaların koordinasyonunda

1 ÇN: Metnin orijinalinde kullanılan "communication" ifadesi AB terminolojisi açısından çoğunlukla "bildirim" kelimesiyle karşılanmaktadır. Buna karşın bu çeviride metindeki küresel vurgu ve AB içi kurumları aşan düzeyde bir işbirliği çağrısının belirginliği "bildirim" kelimesinin metnin niteliğini tam olarak ifade edemeyeceği kaygısına yol açmıştır. Bu amaçla metinde "bildirim" yerine "çağrı" ifadesi benimsenmiştir.

2 ÇN: Metnin İngilizce aslında "European Green Deal" olarak geçen ifade Türkiye'de bugüne kadar farklı şekillerde Türkçe'ye çevrilmiştir. Bu ifadeyi sivil toplum kuruluşlarının ve basının çoğunlukla "Avrupa Yeşil Düzeni" olarak kullanmasına rağmen devlet kurumlarının çoğunlukla "Avrupa Yeşil Mutabakatı" olarak kullandıkları gözlemlenmiştir. İfadenin resmi kullanımı Avrupa Yeşil Mutabakatı olduğundan bu çeviride de "Avrupa Yeşil Mutabakatı" ifadesi benimsenmiştir.

3 Kaynaklar: (i) Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC): 1.5 ° C'lik küresel ısınmanın etkileri hakkında Özel Rapor; (ii) Biyoçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Hükümetlerarası Bilim-Politika Platformu: Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri hakkında 2019 küresel değerlendirme raporu; (iii) Uluslararası Kaynak Paneli: Küresel Kaynaklar Görünümü 2019: İstedığımız Gelecek için Doğal Kaynaklar (iv) Avrupa Çevre Ajansı: Avrupa çevresi - durum ve görünüm 2020: sürdürülebilir bir Avrupa'ya geçiş için bilgi.

AB öncü olmalıdır. Bu açık ve peşin yatırım gerekliliği aynı zamanda **Avrupa'yı yeni, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme yoluna sağlam bir şekilde sokmak için bir fırsattır**. Bu bağlamda Avrupa Yeşil Mutabakatı, tüm sektörlerde ihtiyaç duyulan geçişi hızlandıracak ve destekleyecektir.

Yeşil Mutabakatın çevresel hedefine, Avrupa'nın tek başına hareket ederek ulaşması mümkün değildir. İklim değişikliğinin ve biyolojik çeşitlilik kaybının itici güçleri küreseldir ve ulusal sınırlarla sınırlı değildir. AB; komşularını ve paydaşlarını sürdürülebilir bir yolda kendisine katılmak üzere harekete geçirmek için etki alanını, uzmanlığını ve mali kaynaklarını kullanabilir. AB, uluslararası çabalara liderlik etmeye devam ederek benzer düşüncedekilerle ittifaklar kurmak istemektedir. Ayrıca, diğer aktörler harekete geçmeye isteksiz olduğunda bile, arz güvenliğini ve rekabet gücünü sürdürme ihtiyacının bilincindedir.

Bu çağrı, **Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın hedeflerine ulaşmak için gereken temel politikaların ve önlemlerin başlangıç yol haritasını sunmaktadır**. İhtiyaçlar geliştikçe ve politikalar formüle edildikçe güncellenecektir. Tüm AB eylemleri ve politikaları, Avrupa Yeşil Mutabakatı hedeflerine katkıda bulunmalıdır. Zorluklar karmaşık ve birbiriyle bağlantılıdır. Politika tepkisi cesur ve kapsamlı olmalı, sağlık, yaşam kalitesi, dayanıklılık ve rekabet gücü için faydaları en üst düzeye çıkarmaya çalışmalıdır. Tüm politika alanlarında mevcut sinerjilerden yararlanmak yoğun bir koordinasyon gerektirecektir⁴.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, bu Komisyon'un Birleşmiş Milletler'in 2030 Gündemini ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerini⁵ uygulama stratejisinin ve Başkan von der Leyen'in siyasi yönergelerinde⁶ açıklanan diğer önceliklerin ayrılmaz bir parçasıdır. Yeşil Mutabakat'ın bir parçası olarak Komisyon, Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilir kalkınma hedeflerini entegre etmek, sürdürülebilirliği ve vatandaşların refahını ekonomik politikanın merkezine ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerini AB'nin politika oluşturma ve eylemlerinin temeline yerleştirmek üzere Avrupa Sömestri⁷ makroekonomik koordinasyon sürecini yeniden odaklayacaktır.

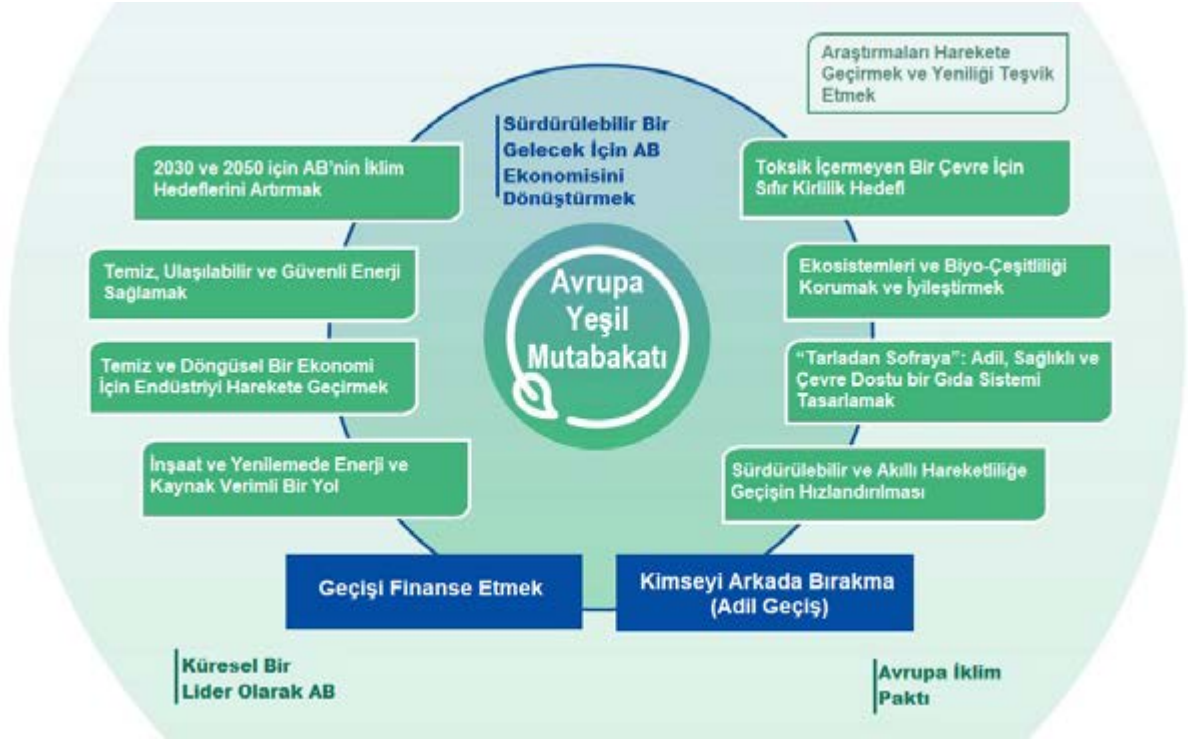
4 2020 Avrupa çevresinin bulguları doğrultusunda - durum ve görünüm 2020: sürdürülebilir bir Avrupa'ya geçiş için bilgi (Avrupa Çevre Ajansı).

5 <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

6 Yeni seçilen Başkan Ursula von der Leyen'in Siyasi Yönergeleri için bkz: [Political guidelines for the next Commission \(2019-2024\) - 'A Union that strives for more: My agenda for Europe'](#).

7 ÇN: Avrupa Sömestri (European Semester): AB içinde, ekonomik ve mali politikaların koordinasyonu ile ilgili bir döngüdür. Her yılın başından itibaren altı aylık süre içinde gerçekleşir. Detaylı bilgi için bkz: <https://esozluk.ikv.org.tr/icerik.asp?id=402>.

Aşağıdaki şekil Yeşil Mutabakat'ın farklı unsurlarını göstermektedir.

Şekil 1: Avrupa Yeşil Mutabakatı

2. SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN AB EKONOMİSİNİ DÖNÜŞTÜRME

2.1. Kapsamlı ve Dönüştürücü Politikalar Tasarlamak

Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın hedeflerine ulaşmak için, ekonominin geneline temiz enerji arzı, endüstri, üretim, tüketim, büyük ölçekli altyapı, ulaşım, gıda, tarım, inşaat, vergilendirme ve sosyal fayda politikalarını yeniden düşünmeye ihtiyaç vardır. Bu hedeflere ulaşmak için doğal ekosistemlerin korunması ve eski haline getirilmesine, kaynakların sürdürülebilir kullanımına ve insan sağlığının iyileştirilmesine verilen değerin artırılması esastır. Burası dönüşümsel değişime en çok ihtiyaç duyulan ve potansiyel olarak AB ekonomisine, toplumuna ve doğal çevreye en faydalı olacak alandır. AB aynı zamanda gerekli dijital dönüşümü ve araçları teşvik etmeli ve bunlara yatırım yapmalıdır çünkü bunlar değişikliklerin temel unsurlarıdır.

Tüm bu eylem alanları birbiriyle güçlü bir şekilde bağlantılı ve karşılıklı olarak pekiştirici olsa da, ekonomik, çevresel ve sosyal hedefler arasında potansiyel ödünleşmeler söz konusu olduğunda önemli ölçüde itina gösterilmesi gerekecektir. Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın tutarlı bir şekilde yararlanacağı tüm politika araçları şunlardır: düzenleme ve standardizasyon, yatırım ve yenilik, ulusal reformlar, sosyal paydaşlarla diyalog ve uluslararası işbirliği. Avrupa Sosyal Haklar Sütunu⁸, kimsenin geride kalmamasını sağlamak için uygulamalara rehberlik edecektir.

Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın hedeflerine ulaşması için tek başına yeni önlemler yeterli olmayacaktır. Komisyon, yeni girişimler başlatmanın yanı sıra, AB'nin Yeşil Mutabakat ile ilgili mevcut mevzuat ve politikaların yürürlüğe sokulmasını ve etkin bir şekilde uygulamaya geçirilmesini sağlamak ve AB'nin çabalarını hızlandırmak için Üye Devletlerle birlikte çalışacaktır.

2.1.1. 2030 ve 2050 için AB'nin İklim Hedeflerini Artırmak

Komisyon, 2050 yılına kadar iklim nötr olma hedefinin nasıl sağlanacağına dair net bir vizyon belirlemiştir⁹. Bu vizyon, AB'nin 2020'nin başlarında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne sunacağı uzun vadeli stratejinin temelini oluşturmalıdır. Etkili ve adil bir geçişin koşullarını açıkça ortaya koymak, yatırımcılar için öngörülebilirlik sağlamak ve geçişin geri döndürülemez

8 ÇN: Avrupa Sosyal Haklar Sütunu (European Pillar of Social Rights-EPSS): "Eşit fırsatlar ve işgücü piyasasına erişim", "adil çalışma koşulları" ve "sosyal koruma ve katılım" olmak üzere üç kategori halinde yapılandırılan ve 20 maddeden oluşan Avrupa Sosyal Haklar Sütunu, AB vatandaşlarına yeni ve daha etkili haklar sağlamakla ilgili bir belgedir.

9 Herkes için Temiz Bir Gezegen - Müreffeh, modern, rekabetçi ve iklim açısından nötr bir ekonomi için uzun vadeli bir Avrupa stratejik vizyonu COM (2018) 773.

olmasını sağlamak için, **Komisyon Mart 2020'ye kadar ilk Avrupa 'İklim Yasası'nı önerecektir**¹⁰. Bu, 2050 iklim nötr hedefinin mevzuatta yer almasını sağlayacaktır. İklim Yasası aynı zamanda tüm AB politikalarının, iklim nötr olma hedefine katkıda bulunmasını ve tüm sektörlerin üzerine düşeni yapmasını sağlayacaktır.

AB, iklim nötr hedefi doğrultusunda ekonomiyi modernize etmeye ve dönüştürmeye çoktan başlamış bulunmaktadır. 1990 ile 2018 arasında, sera gazı emisyonları %23 azaltılırken, ekonomi %61 büyümüştür. Ancak mevcut politikalar, 2050 yılına kadar sera gazı emisyonlarını yalnızca %60 azaltacaktır. Önümüzdeki on yılda, daha iddialı iklim eylemleri başta olmak üzere yapılması gereken birçok iş bulunmaktadır.

Komisyon, **AB'nin 2030 için sera gazı emisyon azaltım hedefini sorumlu bir şekilde 1990 seviyelerine kıyasla en az %50'ye, mümkünse %55'e çıkarmak için 2020 yazına kadar etki değerlendirmeli bir plan sunacak.** Komisyon, bu ek sera gazı emisyon azaltımlarını sağlamak için Haziran 2021'e kadar iklimle bağlantılı tüm ilgili politika araçlarını gözden geçirecek ve gerektiğinde revize etmeyi önerecektir. Bu kapsamda, Avrupa emisyon ticaretinin olası sektörlerle genişletilmesine ilişkin tüzük¹¹, Üye Devletlerin Emisyon Ticareti Sistemi'nin dışında kalan sektörlerle ait emisyon azaltım hedeflerini¹² ve arazi kullanımı, arazi kullanımı değişikliği ve ormancılığa¹³ dair düzenlemeyi de içerecektir. Komisyon, İklim Yasası'nı buna göre güncellemek için değiştirmeyi önerecektir.

Bu politika reformları, ekonomik sistem genelinde etkili karbon fiyatlandırmasının sağlanmasına yardımcı olacaktır. Bu, tüketicilerde ve iş dünyasında davranış değişikliklerini teşvik edecek, sürdürülebilir kamu ve özel yatırımlarda artışı kolaylaştıracaktır. Farklı fiyatlandırma araçları birbirini tamamlamalı ve birlikte tutarlı bir politika çerçevesi sağlamalıdır. Vergilendirmenin iklim hedefleriyle uyumlu olmasını sağlamak da çok önemlidir. Komisyon, çevresel konulara odaklanarak Enerji Vergilendirme Direktifini¹⁴ revize etmeyi, Antlaşmalarda yer alan ve Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin, bu alandaki önerileri, oybirliği yerine nitelikli çoğunluk oyu ile olağan yasama usulü yoluyla kabul etmesine izin veren hükümleri kullanmayı teklif edecektir.

¹⁰ ÇN: Avrupa İklim Yasası: AB'nin 2050 net sıfır emisyon hedefini yasal olarak bağlayıcı kılan 4 Mart 2020 tarihli yasa. Detaylı bilgi için bkz:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-proposal-regulation-european-climate-law-march-2020_en.pdf.

¹¹ Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2003/87/AT Direktifinin, Topluluk içinde sera gazı emisyonu ödeneği ticareti için bir plan oluşturan ve 96/61/ET Konsey Direktifini değiştiren birleştirilmiş versiyonu.

¹² Paris Anlaşması kapsamındaki taahhütleri yerine getirmek için iklim eylemine katkıda bulunan Üye Devletler tarafından 2021'den 2030'a kadar yıllık bağlayıcı sera gazı emisyon azaltımlarına ilişkin (AB) 2018/842 sayılı Tüzük ve değiştirilen (AB) 525/2013 sayılı Tüzük.

¹³ (AB) 2018/841 sayılı 2030 iklim ve enerji çerçevesine sera gazı emisyonlarının ve arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık kaynaklı emisyonların dahil edilmesine dair Tüzük ve değiştirilen (AB) 525/2013 sayılı Tüzük ve (AB)529/2013 sayılı Karar.

¹⁴ Enerji ürünleri ve elektriğin vergilendirilmesi için Topluluk çerçevesini yeniden yapılandıran 2003/96 /AT sayılı Konsey Direktifi.

Diğer uluslararası aktörler AB ile aynı hedefleri paylaşmadığı sürece, üretimin; emisyon azaltımı konusuna AB'den daha az önem veren diğer ülkelere kayması veya AB ürünlerinin yerini daha fazla karbon yoğun ithalat ürünlerinin alması nedeniyle dünya genelinde karbon kaçağı riski vardır. Bu risk gerçeğe dönüşürse, küresel emisyonlarda herhangi bir azalma olmayacak ve bu, AB'nin ve AB endüstrilerinin Paris Anlaşması'nın küresel iklim hedeflerine ulaşma çabalarını boşa çıkaracaktır.

AB iklim hedefini artırırken, dünya çapında bu konu ile ilgili farklılıklar devam ederse, **Komisyon, karbon kaçağı riskini azaltmak için seçilen sektörlerde bir sınırdaki karbon düzenleme mekanizması önerecektir.** Böylece, ithalat fiyatlarının karbon içeriğini daha doğru yansıtmaya sağlanacaktır. Bu önlem, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına ve AB'nin diğer uluslararası yükümlülüklerine uyacak şekilde tasarlanacaktır. Bu, AB'nin Emisyon Ticaret Sisteminde karbon kaçağı riskini ele alan önlemlere¹⁵ bir alternatif olabilir.

Komisyon, iklim değişikliğine uyum konusunda yeni ve daha iddialı bir AB stratejisi kabul edecektir. İklim değişikliği, azaltım çabalarına rağmen Avrupa'da önemli bir stres yaratmaya devam edeceğinden, bu çok önemlidir. İklimi koruma, dayanıklılık oluşturma, önleme ve hazırlıklı olma konusundaki çabaların güçlendirilmesi çok önemlidir. İklim adaptasyonu çalışmaları, doğa temelli çözümler dahil olmak üzere kamu ve özel yatırımları etkilemeye devam etmelidir. AB genelinde yatırımcıların, sigortacıların, işletmelerin, şehirlerin ve vatandaşların verilere erişebilmelerini ve iklim değişikliğini risk yönetimi uygulamalarına entegre edecek araçlar geliştirebilmelerini sağlamak önemlidir.

2. 1. 2. Temiz, Uygun Maliyetli ve Güvenli Enerji Sağlamak

2030 ve 2050 iklim hedeflerine ulaşabilmek için enerji sisteminin karbondan daha fazla arındırılması kritik bir öneme sahiptir. İktisadi sektörlerdeki enerji üretimi ve kullanımı AB'nin sera gazı emisyonunun %75'inden fazlasını oluşturmaktadır. Enerji verimliliğine öncelik verilmelidir. Kömürün ve gri hidrojenin hızla kullanımdan kaldırılması ile bütünleşecek, büyük ölçüde yenilenebilir kaynaklara dayalı bir enerji sektörü geliştirilmelidir. Aynı zamanda, AB'nin enerji arzının, tüketiciler ve işletmeler için güvenilir ve uygun maliyetli olması gerekir. Bunun gerçekleşmesi için, Avrupa enerji pazarının bir yandan teknolojik bağımsızlığa saygı duyarken, öte yandan tamamen entegre, birbirine bağlı ve dijitalleşmiş olması esastır.

Üye Devletler revize edilmiş enerji ve iklim planlarını 2019 yılının sonuna kadar sunacaklardır. Bu planlar, Enerji Birliğinin Yönetişimi ve İklim Eylemine ilişkin Tüzüğe¹⁶ paralel olarak, AB çapındaki hedeflere ulaşılması için iddialı ulusal katkılar sunmayı amaçlamalıdır. Eğer planların hedef düzeyi yeterli değilse, komisyon planların hedeflerini ve ek önlemlere duyulan ihtiyacı değerlendirecektir. Bu, 2030 için artan iklim hedefini destekleyecek ve bunun için komisyon, gerektiğinde ilgili enerji

¹⁵ Emisyon ödeneklerinin ücretsiz tahsisi veya elektrik maliyetlerindeki artış için tazminat gibi.

¹⁶ (AB) 2018/1999 sayılı Enerji Birliği Yönetişimi ve İklim Eylemine ilişkin Tüzük.

mevzuatını Haziran 2021'e kadar gözden geçirecek ve revize etmeyi önerecektir. Üye Devletler ulusal enerji ve iklim planlarını 2023 yılında güncellemeye başladıklarında, güncellemeler yeni iklim hedefini yansıtmalıdır. Komisyon ilgili mevzuatın titizlikle uygulanmasını sağlamaya devam edecektir.

Temiz enerji geçişi, tüketicileri sürece dahil etmeli ve onlara fayda sağlamalıdır. Bu bağlamda, yenilenebilir enerji kaynaklarının önemli bir rolü olacaktır. Üye Devletler arasındaki bölgesel iş birliğini kullanarak açık deniz rüzgar türbinlerinin üretim potansiyelini artırmak birincil derecede önemli olacaktır. Yenilenebilir enerjilerin, enerji verimliliğinin ve diğer sürdürülebilir çözümlerin sektörleri arasında akıllı ve kuvvetli bir şekilde entegre edilmesi karbonsuzlaşmaya minimum maliyetlerle ulaşılmasına katkı sağlayacaktır. Yenilenebilir kaynakların maliyetindeki hızlı düşüş, iyileştirilmiş destek politikaları tasarımı ile birleşerek, yenilenebilir enerji dağıtımının hane halklarının enerji faturaları üzerindeki etkisini şimdiden azaltmıştır. Komisyon, akıllı entegrasyonun sağlanmasına yardımcı olmak için 2020'nin ortalarına kadar gerekli önlemleri sunacaktır. Buna paralel olarak, karbondan arındırılmış gazların (yeşil hidrojen) geliştirilmesine yönelik desteğin artırılması ve rekabetçi bir yeşil hidrojen gazı piyasası için ileriye dönük bir tasarım yapılması yoluyla ve enerji kaynaklı metan emisyonları konusu da ele alınarak, gaz sektörünün karbonsuzlaştırılması kolaylaştırılacaktır.

Temel yaşam standardını sağlamak için gereken **temel enerji ihtiyaçlarını karşılayamayan haneler açısından enerji yoksulluğu riski ele alınmalıdır.** Hane halkı için evlerini yenilemeye yönelik finansman planları gibi etkili programlar enerji faturalarını düşürebilir ve çevreye katkı sağlayabilir. Komisyon 2020'de enerji yoksulluğu konusunu ele almada Üye Devletlere yardımcı olabilecek bir kılavuz sunacaktır.

İklim nötrlüğe geçiş aynı zamanda akıllı altyapı gerektirir. Sınır ötesi ve bölgesel işbirliğinin artması, temiz enerji geçişinin faydalarının uygun fiyatlarla elde edilmesine yardımcı olacaktır. TEN-E yönetmeliğinin¹⁷ de dahil olduğu enerji altyapısı için düzenleyici çerçevenin iklim nötr olma hedefleri ile tutarlı olmasını sağlamak için gözden geçirilmesi gerekecektir. Bu çerçeve; akıllı şebekeler, hidrojen ağları veya karbon yakalama, karbon depolama ve karbondan döngüsel amaçlarla yararlanma, enerji depolama gibi yenilikçi teknolojilerin ve altyapıların konumlandırılmasını teşvik etmeli ve aynı zamanda sektör entegrasyonunu da mümkün kılmalıdır. Bazı mevcut altyapı ve varlıkların amaca uygun ve iklime dayanıklı kalabilmesi için güncellenmesi gerekecektir.

2.1.3. Temiz ve Döngüsel Bir Ekonomi İçin Endüstriyi Harekete Geçirmek

İklim nötr olmayı ve döngüsel bir ekonomiyi gerçekleştirebilmek, endüstrinin tamamen harekete geçirilmesini gerektirir. Bir sanayi sektörünü ve diğer tüm değer zincirlerini dönüştürmek 25 yıl

17 Trans-Avrupa Enerji Ağları (TEN-E) Yönetmeliği.

-bir nesil- alıyor. 2050'ye hazır olmak için, önümüzdeki beş yıl içinde kararların alınması ve eylemlerin hayata geçirilmesi gerekiyor.

1970'den 2017'ye kadar, yıllık küresel hammadde çıkarımı üç katına çıktı ve bu olgu büyük bir küresel risk oluşturarak büyümeye devam edecek¹⁸. Toplam sera gazı emisyonun yaklaşık yarısı, biyolojik çeşitlilik kaybının ve su stresinin %90'ından fazlası kaynak çıkarımından, materyallerin, yakıtın ve gıdanın işlenmesinden kaynaklanmaktadır. AB endüstrisi, dönüşümünü başlatmış olsa da hala sera gazı emisyonlarının %20'sinden sorumludur. Bu oran hammaddelerin çıkarıldığı, ticaretinin yapıldığı, ürüne dönüştürüldüğü ve tüm bu süreçlerin sonunda atık ve emisyon olarak bertaraf edildiği bir sistemden kaynaklanmaktadır ve oldukça 'doğrusal'dır. Endüstrinin kullandığı hammaddenin sadece %12'si geri dönüşümden elde edilmektedir¹⁹.

Bu geçiş, sürdürülebilir ve emek yoğun ekonomik faaliyetleri genişletmek için bir fırsattır. Küresel pazarda, düşük emisyonlu teknolojiler, sürdürülebilir ürünler ve hizmetler için büyük bir potansiyel vardır. Aynı şekilde, döngüsel ekonomi, yeni faaliyetler ve işler için büyük bir potansiyel sunmaktadır. Ancak bu dönüşüm çok düşük bir hızda, yaygın ve yeknesak olmayan bir ilerlemeyle gerçekleşiyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı, AB endüstrisinin sürdürülebilir bir kapsayıcı büyüme modeline geçişini destekleyecek ve hızlandıracaktır.

Mart 2020'de, Komisyon yeşil ve dijital dönüşümün ikili zorluğunu ele almak için bir **AB sanayi stratejisi benimseyecektir**. Avrupa, Yeşil Mutabakat hedeflerine ulaşmaya imkân sağlayan dijital dönüşüm potansiyelini sonuna kadar kullanmalıdır. Sanayi stratejisi ile birlikte **yeni döngüsel ekonomi eylem planı** AB'nin ekonomisinin modernleştirilmesine ve döngüsel ekonominin fırsatlarından yerel ve küresel olarak yararlanılmasına yardımcı olacaktır. Yeni politika çerçevesinin temel amaçlarından biri, AB ve dışında, iklim nötrlüğü ve döngüsel ürünler için lider pazarların gelişimini teşvik etmek olacaktır.

Çelik, çimento ve kimya gibi enerji yoğun endüstriler, önemli bazı değer zincirlerini tedarik ettiklerinden Avrupa ekonomisi için vazgeçilmezdir. Bu sektörlerin karbondan arındırılması ve modernleştirilmesi esastır. Enerji Yoğun Endüstrilere Yönelik Üst Düzey Çalışma Grubu tarafından yayınlanan öneriler, endüstrinin bu hedeflere olan bağlılığını ortaya koymaktadır²⁰.

Döngüsel ekonomi eylem planı, tüm ürünlerin ortak bir metodoloji ve ilkelere dayalı döngüsel tasarımını desteklemeye yönelik bir '**sürdürülebilir ürünler**' politikası içerecektir. Bu politika, materyallerin geri dönüştürülmeden önce azaltılmasına ve tekrar kullanılmasına öncelik verecektir. Yeni iş modellerini teşvik edecek ve çevreye zararlı ürünlerin AB pazarına girmesini önlemek üzere asgari gereklilikleri belirleyecektir. Ayrıca genişletilmiş üretici sorumluluğu da pekiştirilecektir.

18 [Küresel Kaynaklar Görünümü 2019](#): İstedığımız Gelecek İçin Doğal Kaynaklar: Uluslararası Kaynak Paneli.

19 https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=cei_srm030&plugin=1

20 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_6353

Döngüsel ekonomi eylem planı tüm sektörlerin dönüşümüne rehberlik edecek; ancak **özellikle tekstil, inşaat, elektronik ve plastik gibi kaynak-yoğun sektörlerle odaklanacaktır**. Komisyon, diğer hususların yanı sıra, birincil mikro plastiklerle ve örneğin tekstil ve lastik aşınması gibi süreçlerden kaynaklanan ikincil mikro plastik salımlarıyla mücadele etmeye yönelik önlemlere odaklanan 2018 plastik stratejisini takip edecektir. **Komisyon, 2030'a kadar AB pazarındaki tüm ambalajların ekonomik olarak uygun bir şekilde tekrar kullanılabilir veya geri dönüştürülebilir olmasını sağlamak için şartnameler oluşturacak, biyolojik olarak parçalanabilen ve biyo-bazlı plastikler için düzenleyici bir çerçeve geliştirecek ve tek kullanımlık plastikler için önlemler yürürlüğe koyacaktır.**

Döngüsel ekonomi eylem planı, aynı zamanda **işletmelerin tüketicilere tekrar kullanılabilir, dayanıklı ve tamir edilebilir ürünler sunmasını ve tüketicilerin bu ürünleri seçmesini sağlayan, özendirici önlemler içerecektir.** 'Onarım hakkı' ihtiyacını analiz edecek ve özellikle elektronik cihazlar için cihazların planlı olarak kendiliğinden eskimesini engelleyecektir. Tüketici politikası, tüketicileri bilinçli seçimler yapmaları için cesaretlendirir ve ekolojik dönüşümde aktif bir rol oynar. **Kiralamaya, ürün ve servislerin paylaşılmasına dayanan yeni iş modelleri, gerçekten sürdürülebilir ve uygun fiyatlı oldukları sürece önemli bir rol oynayacaktır.**

Güvenilebilir, karşılaştırılabilir ve doğrulanabilir bilgi, alıcıların daha sürdürülebilir kararlar almalarını sağlamada önemli bir rol oynar ve "yeşil badana" (greenwashing) riskini azaltır. Yeşil oldukları iddiasında bulunan şirketler, bu iddialarını, çevre üzerindeki etkilerini değerlendiren standart bir metodolojiye göre kanıtlamalıdır. Komisyon, asılsız yeşil iddialarla mücadele edebilmek için mevzuata yönelik olan ve mevzuatla sınırlı olmayan diğer girişimlerini artıracaktır. Dijitalleşme, aynı zamanda AB'ye satılan ürünlerin özelliklerine ilişkin bilgilerin geçerliliği ve erişilebilirliğinin iyileştirilmesine yardımcı olabilir. **Örneğin, elektronik ürün pasaportu, ürünün menşei, içeriği, onarım ve söküm olanakları ve kullanım sonunda nasıl bertaraf edileceği ile ilgili bilgileri içerecektir.** AB kurumları dahil olmak üzere, kamu otoriteleri örnek olarak liderlik etmeli ve tedariklerinin yeşil olmasını sağlamalıdır. **Komisyon, yeşil kamu alımına ilişkin daha fazla mevzuat önerecek ve rehberlik edecektir.**

Sürdürülebilir bir ürün politikası aynı zamanda atıkları büyük ölçüde azaltma potansiyeline de sahiptir. Atığın kaçınılmaz olduğu yerlerde, ekonomik değeri geri kazanılmalı, çevre ve iklim değişikliği üzerindeki etkisi azaltılmalı ya da en aza indirgenmelidir. Bu süreç, aşırı paketleme ve atık üretimi ile mücadele için hedefleri ve önlemleri içeren yeni bir mevzuat gerektirir. Bunun paralelinde, AB şirketleri, ikincil hammaddeler ve yan ürünler için sağlam ve entegre bir tek pazardan yararlanmalıdır. Bu, Döngüsel Plastik İttifakı'nda²¹ olduğu gibi, değer zincirleri arasında daha derin bir işbirliği gerektirir. Komisyon, zorunlu geri dönüştürülmüş içeriğe sahip ikincil hammadde pazarını (örneğin: paketleme, araçlar, inşaat malzemeleri ve piller için) canlandırmaya yönelik yasal gereklilikleri dikkate alacaktır. Komisyon ayrıca vatandaşlar için atık yönetimini kolaylaştırmaya ve işletmeler için daha temiz ikincil materyaller sağlamaya yönelik olarak atıkların ayrı olarak toplanması için bir AB modeli

21 ÇN: Döngüsel Plastik İttifakı (Circular Plastics Alliance): Geri dönüştürülmüş plastikler için AB pazarını 2025 yılına kadar 10 milyon tona çıkarmayı hedefleyen ve şu ana kadar 240 kuruluş tarafından beyanına imza atılmış olan ittifak. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/circular-plastics-alliance_en.

önerecektir. Komisyon, AB'nin atıklarını Avrupa dışına ihraç etmeyi durduracağını ve bu bağlamda atık sevkiyatı ve yasadışı ihracata ilişkin kuralları yeniden gözden geçireceğini öngörmektedir.

Kaynaklara erişim, Avrupa'nın Yeşil Mutabakatı gerçekleştirme tutkusu için de ayrıca stratejik bir güvenlik sorusudur. Hem birincil hem de ikincil kaynaklardan tedariki çeşitlendirerek, özellikle temiz teknolojiler, dijital, uzay ve savunma uygulamaları için gerekli kritik ham maddelerin sürdürülebilir bir şekilde tedarikini sağlamak, bu dönüşümün gerçekleşmesi için ön gerekliliklerden biridir.

AB sanayisinin 2030 yılına kadar önemli endüstriyel sektörlerde çığır açan teknolojik uygulamaları geliştirmek için `iklim ve kaynak öncülerine` ihtiyacı vardır. Öncelikli alanları, temiz hidrojen, yakıt hücreleri ve diğer alternatif yakıtlar, enerji depolama, karbon tutma, depolama ve karbondan döngüsel amaçlarla yararlanma oluşturmaktadır. Örneğin Komisyon, 2030 yılına kadar sıfır karbonlu çelik üretim sürecini sağlayabilecek temiz ve çığır açan teknolojileri destekleyecek ve Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kapsamında tasfiye edilmekte olan finansmanın bir kısmının kullanılıp kullanılmayacağını araştıracaktır. **Daha genel olarak, AB Emisyon Ticareti Sistemi Yenilik Fonu, bu tür büyük ölçekli yenilikçi projelerin uygulanmasına yardımcı olacaktır.**

Endüstri ile yeni iş birliği biçimlerini ve stratejik değer zincirlerine yatırımları teşvik etmek birinci derecede önemlidir. Komisyon, Bataryalarla İlgili Stratejik Eylem Planını uygulamaya ve Avrupa Batarya İttifakını desteklemeye devam edecektir²². Komisyon büyüyen elektrikli araç pazarına tedarik de dâhil olmak üzere tüm bataryalar için güvenli, döngüsel ve sürdürülebilir bir batarya değer zinciri sağlamak için 2020'de mevzuat önerecektir. Komisyon ayrıca ittifaklara ve büyük ölçekli kaynak birikimine liderlik eden girişimleri de destekleyecektir. **Örnek olarak, IPCEI (Important Projects of Common European Interest) şeklinde, zaman hedefli devlet yardımlarının, yenilikçi değer zincirlerinin oluşturulmasına yardımcı olması verilebilir²³.**

Dijital teknolojiler, Yeşil Mutabakatın, birçok farklı sektörde, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşması için kritik bir rol üstlenmektedir. Komisyon, yapay zekâ, 5G, bulut bilişim ve edge bilişim, nesnelerin interneti gibi dijital teknolojilerin iklim değişikliğiyle başa çıkmak ve çevreyi korumak için politikaların etkisini hızlandırmasını ve en üst düzeye çıkarmasını sağlayacak önlemleri araştıracaktır. Dijitalleşme ayrıca hava ve su kirliliğinin uzaktan izlenmesi veya enerji ve doğal kaynakların nasıl kullanıldığını izlemek ve optimize etmek için yeni fırsatlar sunuyor. Aynı zamanda, Avrupa'nın, sürdürülebilirliği kalbine koyan bir dijital sektöre ihtiyacı var. Komisyon ayrıca, geniş bant ağlarından veri merkezlerine ve Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT) cihazlarına kadar sektörün enerji verimliliğini ve döngüsel ekonomi performansını iyileştirmek için önlemleri de değerlendirecektir. Komisyon, elektronik iletişim hizmetlerinin çevresel etkileri konusunda daha fazla şeffaflık ihtiyacını, yeni ağlar

22 ÇN: Avrupa Batarya İttifakı ve Bataryalarla İlgili Stratejik Eylem Planı hakkında detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/european-battery-alliance_en.

23 ÇN: Important Projects of Common European Interest (IPCEI): Ortak Avrupa Menfaatine Yönelik Önemli Projeler şeklinde değerlendirilebilecek projelerin finansmanını AB üye ülkelerinin desteklemesine yönelik bir sınıflandırma. Detaylı bilgi için bkz: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014XC0620\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014XC0620(01))

kurarken alınacak daha katı önlemleri ve insanları, cep telefonu, tablet ve şarj cihazı gibi istemedikleri elektronik aletleri iade etmeye teşvik etmek için “geri alma” planlarını desteklemenin faydalarını belirleyecektir.

2.1.4. İnşaat ve Yenilemede Enerji ve Kaynak Verimli Bir Yol

Binaların inşası, kullanımı ve yenilenmesi önemli ölçüde enerji ve mineral kaynakları (kum, çakıl, çimento) gerektirir. Binalar ayrıca tüketilen enerjinin %40'ından sorumludurlar. Bugün, Üye Devletlerde bina stokunun yıllık yenileme oranı %0,4 ila %1,2 arasında değişmektedir. AB'nin enerji verimliliği ve iklim hedeflerine ulaşmak için bu oranın en az ikiye katlanması gerekecektir. Buna paralel olarak, 50 milyon tüketici evlerini belli bir sıcaklıkta tutmak için kaynak kullanıyor.

Enerji verimliliği ve uygun maliyet gibi ikili bir zorluğun üstesinden gelmek için, AB ve Üye Devletler, **kamu ve özel nitelikteki binalarda “yenileme dalgasına” girişmelidir.** Yenileme oranlarını artırmak bir zorluk olsa da yenileme enerji faturalarını düşürür ve enerji yoksulluğunu azaltabilir. Bu aynı zamanda inşaat sektörünü canlandırabilir. Ayrıca KOBİ'leri ve yerel işletmeleri desteklemek için de bir fırsattır.

Komisyon, **binaların enerji performansı ile ilgili mevzuatı titizlikle uygulayacaktır.** Bu, 2020'de Üye Devletlerin ulusal uzun vadeli yenileme stratejilerinin değerlendirilmesiyle başlayacaktır²⁴. Komisyon ayrıca, farklı enerji kaynaklarının göreceli fiyatlarının enerji verimliliği için doğru sinyalleri sağlamasına yönelik daha kapsamlı çabaların bir parçası olarak, binalardan kaynaklanan emisyonların Avrupa emisyon ticaretine dahil edilmesi olasılığı üzerine çalışmalar başlatacaktır. Komisyon ek olarak, Yapı Ürünleri Yönetmeliğini gözden geçirecektir²⁵. Bu, yeni ve yenilenmiş binaların tasarımının her aşamasının döngüsel ekonominin ihtiyaçları ile uyumlu olmasını ve dijitalleşmenin artmasını sağlamalıdır ve bina stokunu iklime dayanıklı bir hale getirmelidir.

Buna paralel olarak, Komisyon 2020'de yenileme konusunda yeni bir girişim için paydaşlarla birlikte çalışmayı önermektedir. Bu, yapı ve inşaat sektörünü, mimarları, mühendisleri ve yerel yönetimleri yenileme engellerini ele almak için bir araya getiren açık bir platformu içerecektir. Bu girişim aynı zamanda “InvestEU”²⁶ altında yenilikçi finansman şemalarını da içerecektir. Bunlar, konut derneklerini (*housing associations*)²⁷ veya enerji performansı sözleşmeleri de dâhil olmak üzere yenileme çalışmaları yapabilecek enerji hizmeti şirketlerini hedefleyebilir. Daha iyi finansman

24 Binaların Enerji Performansı Direktifi kapsamındaki gerekliliklerin bir parçası olarak.

25 Yapı ürünlerinin pazarlanması için uyumlaştırılmış koşulları belirleyen ve 89/106/AET sayılı Konsey Direktifini yürürlükten kaldıran (AB) 305/2011 sayılı Tüzük.

26 ÇN: InvestEU: AB'deki yatırımı desteklemek için halihazırda mevcut olan çok sayıda finansal aracı tek bir çatı altında bir araya getirerek Avrupa'daki yatırım projeleri için finansman sağlayan program. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_19_2135

27 ÇN: Housing associations: ev ihtiyacı olan insanlar için uygun maliyetli “sosyal konut” sağlayan özel, kar amacı gütmeyen kuruluşlar.

koşullarından ve ölçek ekonomilerinden yararlanmak için yenileme çalışmalarını daha büyük bloklar halinde düzenlemek temel amaç olacaktır. Komisyon ayrıca, kiralık ve çok mülkiyetli binalarda enerji verimliliği yatırımlarını engelleyen ulusal mevzuat kaynaklı engelleri kaldırmak için de çalışacaktır. Enerji faturalarını ödemekte zorlanan hanelere yardımcı olmak için sosyal konutların yenilenmesine özel önem verilecektir. Yapı verimliliği yoluyla tasarruf edilen para, eğitimi ve halk sağlığını desteklemekte kullanılacağı için, okulların ve hastanelerin yenilenmesine de odaklanılmalıdır.

2.1.5. Sürdürülebilir ve Akıllı Hareketliliğe Geçişin Hızlandırılması

AB'nin sera gazı emisyonlarının çeyreği ulaşımdan kaynaklanmakta ve giderek artmaktadır. İklim nötr olma hedefi için ulaşımdan kaynaklanan emisyonların 2050 yılına kadar %90 azalması gerekmektedir. Karayolu, demiryolu, havacılık ve denizyolu taşımacılığının tümü, azaltıma katkıda bulunmalıdır. Sürdürülebilir ulaşımı gerçekleştirmek demek, kullanıcıları ilk sıraya koymak ve onlara mevcut mobilite alışkanlıklarına göre daha uygun maliyetli, erişilebilir, daha sağlıklı ve daha temiz alternatifler sunmak anlamına gelir. Komisyon, 2020'de, sürdürülebilir ve akıllı hareketlilik için bu zorluğu aşacak ve tüm emisyon kaynaklarını ele alacak bir strateji benimseyecektir.

Multimodal (çoklu) taşımacılığın güçlü bir desteğe ihtiyacı vardır. Bu şekilde taşıma sisteminin verimliliği artacaktır. Ana öncelik olarak, karayolu ile yapılan iç yük taşımacılığının %75'inin demiryoluna ve iç su yollarına kayması gerekmektedir. Bunun için daha iyi yönetim ve demiryolları ile iç su yollarının kapasitesini artıracak önlemler almak gerekmektedir, Komisyon 2021 yılına kadar bu önlemlere ilişkin öneride bulunacaktır. Komisyon ayrıca, Kombine Taşımacılık Direktifini²⁸, kısa deniz taşımacılığı da dâhil olmak üzere demiryolu ve denizyolu taşımacılığını içeren multimodal yük operasyonlarını desteklemeye yönelik etkili bir araca dönüştürmek üzere revize etmek için geri çekip yeni bir teklif sunmayı değerlendirecektir. Havacılıkta ise, Komisyon'un "Tek Avrupa Hava Sahası" önerisini benimseme konusundaki çalışmanın yeniden başlatılması gerekecek, çünkü bu, havacılık emisyonlarında önemli düşüşler elde etmeye yardımcı olacaktır.

Otomatikleştirilmiş ve bağlantılı multimodal hareketlilik, dijitalleşmenin sağladığı akıllı trafik yönetim sistemleriyle birlikte önemli bir rol oynayacaktır. AB ulaşım sistemi ve altyapısı, özellikle kentsel alanlarda tıkanıklığı ve kirliliği azaltabilecek yeni sürdürülebilir hareketlilik hizmetlerini desteklemek için uygun hale getirilecektir. Komisyon, Birleşik Avrupa Tesisi²⁹ gibi finansman araçları aracılığıyla trafik yönetimi ve 'Hizmet olarak Mobilite' çözümleri için akıllı sistemler geliştirmeye yardımcı olacaktır.

Ulaşımın fiyatı, çevre ve sağlık üzerindeki etkisini yansıtmalıdır. Fosil yakıt sübvansiyonları sona ermelidir ve Enerji Vergilendirme Direktifinin revizyonu bağlamında Komisyon, havacılık ve denizcilik

²⁸ Üye Devletler arasında belirli türden birleşik mal taşımacılığı için ortak kuralların oluşturulmasına ilişkin 92/106/AET sayılı Direktifi değiştiren bir direktif önerisi COM (2017) 648.

²⁹ Connected Europe Facility (CEF): Avrupa düzeyinde hedeflenen altyapı yatırımları yoluyla büyümeyi, istihdamı ve rekabeti teşvik etmek için önemli bir AB finansman aracıdır.

yakıtları da dâhil olmak üzere mevcut vergi muafiyetlerini ve mevzuattaki açıkların nasıl kapatılacağı konusunu yakından inceleyecektir. Benzer şekilde, Komisyon, Avrupa Emisyon Ticaret Sistemini denizcilik sektörüne genişletmeyi ve havayollarına ücretsiz olarak tahsis edilen AB Emisyon Ticareti Sistemi ödeneklerini azaltmayı önerecektir. Bu, özellikle Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü ve Uluslararası Denizcilik Örgütü ile birlikte küresel düzeyde eylemle koordine edilecektir. Komisyon ayrıca, AB’de etkili yol fiyatlandırmasının nasıl sağlanacağı konusunda yeni bir siyasi değerlendirme yapacaktır. Komisyon, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’ne ‘Eurovignette’ direktifinin³⁰ orijinalinde yer alan, yüksek düzeyde eylem hedefinin devam ettirilmesi çağrısında bulunur ve eğer gerekirse bunu geri çekmeye ve alternatifler önermeye hazırdır.

AB, paralel olarak sürdürülebilir alternatif ulaşım yakıtlarının üretimini ve dağıtımını artırmalıdır. 2025 yılına kadar, Avrupa yollarında bulunması beklenen 13 milyon sıfır ve düşük emisyonlu araç için yaklaşık 1 milyon halka açık şarj ve yakıt ikmal istasyonuna ihtiyaç duyulacaktır. Komisyon, özellikle uzun mesafeli yolculuklar ve daha az nüfuslu bölgeler için halka açık şarj istasyonları ve yakıt ikmal noktalarının konuşlandırılmasını destekleyecek ve mümkün olan en kısa sürede yeni bir finansman çağrısı başlatacaktır. Bu adımlar, ulusal düzeyde alınan önlemleri tamamlayacaktır. Komisyon, farklı ulaşım yöntemleri için sürdürülebilir alternatif yakıtların üretimini ve alımını artırmak üzere yasal seçenekleri değerlendirecektir. Komisyon, sıfır ve düşük emisyonlu araçların ve teknelerin yayılmasını hızlandırmak için Alternatif Yakıtlar Altyapı Direktifi’ni³¹ ve TEN-T (Trans-Avrupa Ulaşım Ağı) Yönetmeliği’ni de gözden geçirecektir.

Ulaşım özellikle şehirlerde çok daha az kirletici hale gelmelidir. Önlemler bütünü, emisyonları, kentsel yoğunluğu ve iyileştirilmiş toplu taşımayı ele almalıdır. Komisyon, yanmalı motor kullanan araçlar için daha sıkı emisyon standartları önerecektir. Komisyon ayrıca, 2025’ten itibaren sıfır emisyonlu hareketliliğe doğru açık bir yol sağlamak için Haziran 2021’e kadar otomobiller ve kamyonetler için karbon emisyonu performans standartlarına ilişkin mevzuatı revize etmeyi önerecektir. Bunun paralelinde, araçlar için mevcut ve gelecekteki karbon emisyonu performans standartlarının bir tamamlayıcısı olarak karayolu taşımacılığına Avrupa emisyon ticareti sistemini uygulamayı değerlendirecektir. En çok kirleten gemilerin AB limanlarına erişimini düzenlemek ve limana yanaşmış gemilere elektriği karadan kullanma zorunluluğu getirmek de dâhil olmak üzere, deniz taşımacılığı ile ilgili önlemler alacaktır. Benzer şekilde, uçaklardan ve havalimanı operasyonlarından kaynaklanan kirletici emisyonlarla mücadele edilerek havalimanlarının yakınında hava kalitesi iyileştirilmelidir.

30 Ağır yük taşıtlarının belirli altyapıların kullanımı için ücretlendirilmesine ilişkin 1999/62/EC sayılı Direktifi değiştiren bir direktif önerisi COM (2017) 275.

ÇN: Eurovignette direktifi: Hollanda, Lüksemburg, Danimarka ve İsveç’teki otoyollarda ortak ücret toplama sistemi.

31 Alternatif yakıt altyapısının yayılmasına ilişkin 2014/94/EU Direktifi

2. 1. 6. “Tarladan Sofraya”: Adil, Sağlıklı ve Çevre Dostu bir Gıda Sistemi Tasarlamak

Avrupa gıdaları güvenli, besleyici ve yüksek kaliteli olmalarıyla ünlüdür. Bu artık küresel sürdürülebilirlik standardı olmalıdır. Daha sürdürülebilir sistemlere geçiş başlamış olsa da hızla büyüyen dünya nüfusunu beslemek, mevcut üretim modellerinde bir zorluk olmaya devam ediyor. Gıda üretimi hala hava, su ve toprak kirliliği ile sonuçlanmakta, biyolojik çeşitlilik kaybına ve iklim değişikliğine sebep olmakta ve aşırı miktarda doğal kaynak tüketmektedir ve gıdanın önemli bir kısmı ise israf edilmektedir. Aynı zamanda, düşük kaliteli beslenme düzeni obeziteye ve kanser gibi hastalıklara yol açmaktadır.

Gıda üretim zincirindeki bütün oyuncular için yeni fırsatlar bulunmaktadır. Yeni teknolojiler ve bilimsel keşifler, sürdürülebilir gıda için artan kamu bilinci ve taleple birlikte, tüm paydaşlara fayda sağlayacaktır. Komisyon, 2020 baharında ‘Tarladan Sofraya’ Stratejisini sunacak ve gıda zincirinin tüm aşamalarını kapsayan geniş bir paydaş tartışması başlatacak böylece daha sürdürülebilir bir gıda politikası oluşturmanın yolunu açacaktır.

Avrupalı çiftçiler ve balıkçılar bu geçişi yönetmede kilit aktörlerdir. Tarladan Sofraya Stratejisi, çiftçi ve balıkçıların iklim değişikliğiyle mücadele, çevre ve biyoçeşitliliği koruma çabalarını güçlendirecektir. Ortak tarım ve ortak balıkçılık politikaları, bir yandan çiftçiler, balıkçılar ve aileleri için uygun bir yaşam standardı sağlarken, diğer yandan bu çabaları desteklemedeki temel görevlerine de devam edecektir. Komisyon’un 2021-2027 için ortak tarım politikası teklifleri, ortak tarım politikaları toplam bütçesinin en az %40’ının, Denizcilik ve Balıkçılık Fonu’nunsa en az %30’unun iklim eylemine katkıda bulunacağına işaret eder.

Komisyon, politika tekliflerinde en azından bu düzeyde bir hedef için Avrupa Parlamentosu ve Konseyi ile birlikte çalışacaktır. Revize edilmiş Ortak Tarım Politikası’nın muhtemelen 2022’nin başına erteleneceği göz önüne alındığında, Komisyon, üye devletler ve paydaşlarla birlikte çalışarak tarım için ulusal stratejik planların, en başından Yeşil Mutabakat ve Tarladan Sofraya Stratejisi’nin hedeflerini yansıtmasını sağlayacaktır. Komisyon, bu stratejik planların, sağlam iklim ve çevre ölçütlerine göre değerlendirildiğinden emin olacaktır. Stratejik planlar, hassas tarım, organik tarım, agroekoloji, tarımsal ormancılık ve hayvanları koruma noktasında daha katı standartlar gibi sürdürülebilir uygulamaların benimsenmesine öncülük etmelidir. Eko-etiketlemeler gibi önlemler, odağı uyumluluktan icraate çevirerek topraktaki karbonun yönetilmesi ve depolanması, su kalitesini arttırmak ve emisyonu düşürmek için besin yönetiminin iyileştirilmesi dahil başarılı çevre ve iklim performansları için çiftçileri ödüllendirmelidir. Komisyon Üye Devletlerle birlikte, düşük karbon ayak izine sahip bir besin kaynağı olarak sürdürülebilir deniz ürünlerinin potansiyelini geliştirmek için çalışacaktır.

Stratejik planların, kimyasal tarım zehirlerinin yanı sıra suni gübrelerin ve antibiyotiklerin de kullanımı ve risklerini önemli oranda azaltmak için yüksek bir kararlılığı yansıtması gerekecektir. Komisyon, paydaş diyaloguna dayalı olarak, bu azaltımlar için mevzuatla ilgili olanlar dahil, gerekli önlemleri belirlemelidir. Avrupa’da organik tarım yapılan alanın da genişletilmesi gerekecektir.

AB'nin, mahsulü; haşere ve hastalıklardan korumak için, yenilikçi yollar geliştirmesi, sürdürülebilir gıda sistemini iyileştirmek için yenilikçi teknolojilerin potansiyel rolünü göz önünde bulundurması ve bu yeni yöntemlerin güvenilir olduklarından da emin olması gerekir.

Tarladan Sofraya Stratejisi aynı zamanda döngüsel bir ekonomi elde etmeye de katkı sağlayacaktır. Bu strateji, taşıma, depolama, paketleme ve gıda atıkları konularında alınacak aksiyonlarla gıda işleme ve perakende sektörlerinin çevresel etkilerini azaltmayı hedefleyecektir. Bu amaç doğrultusunda, AB düzeyinde yaptırım ve soruşturma kapasitesinin güçlendirilmesi dahil olmak üzere, gıda sahtekârlığı ile mücadeleye yönelik aksiyonlar alınacak ve yosun bazlı deniz ürünleri gibi yenilikçi gıda ve yem ürünlerini belirlemek için bir süreç başlatılacaktır.

Son olarak, **Tarladan Sofraya Stratejisi, sürdürülebilir gıda tüketimini teşvik etmek ve herkes için bütçelerine uygun sağlıklı gıdayı desteklemek amacıyla çalışacaktır. İlgili AB çevre standartlarına uymayan ithal gıda, AB pazarına giremez.** Komisyon, tüketicilere sağlıklı ve sürdürülebilir beslenme şekillerini seçme ve gıda israfını azaltma konusunda yardımcı olmak için mekanizmalar önerecektir. Komisyon, dijital araçları da kullanarak, tüketicilere gıdanın nereden geldiği, besin değerleri ve gıdanın ekolojik ayak izi gibi detaylı bilgileri ulaştırmanın yeni yollarını araştıracaktır. Tarladan Sofraya Stratejisi, çiftçilerin tedarik zincirindeki konumlarını geliştirme amaçlı teklifler de içerecektir.

2. 1. 7. Ekosistemleri ve Biyoçeşitliliği Korumak ve İyileştirmek

Ekosistemler; gıda, temiz su, hava ve barınak gibi başlıca ihtiyaçlarımızı karşılar. Doğal afetler, haşere ve hastalıkları azaltır ve iklimi dengelemeye yardımcı olur. Ancak AB 2020 yılı için öngördüğü Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Sözleşmesi bünyesindeki Aichi Hedefleri gibi oldukça önemli hedeflerin bazılarını karşılamaktan uzaktır. AB ve küresel paydaşları biyoçeşitlilik kaybını durdurmak zorundadır. IPBES (Birleşmiş Milletler Biyoçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Hükümetlerarası Bilim-Politika Platformu) 2019 Küresel Değerlendirme Raporu³²; dünya genelinde biyoçeşitlilik erozyonu olduğunu ortaya koymuş ve bu erozyonun öncelikle kara ve deniz kullanımındaki değişiklikler ile doğal kaynakların doğrudan sömürülmesinden ve üçüncü olarak da iklim değişikliğinden kaynaklandığını belirtmiştir.

Ekim 2020'de Çin'in Kunming şehrinde düzenlenecek olan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin Taraflar Konferansı, biyoçeşitlilik kaybını durdurmak amacıyla, dünya için dayanıklı bir küresel çerçeve benimseme fırsatıdır. Komisyon, AB'nin oynayacağı kilit rolü kesinleştirmek için, Mart 2020'ye kadar bir Biyoçeşitlilik Stratejisi sunacaktır ve bunu 2021'de belirli eylemlerle izleyecektir. Bu strateji, biyoçeşitliliği korumak için küresel hedefler ve AB'deki biyoçeşitlilik kaybının ana nedenlerini ölçülebilir hedeflerle desteklenmiş olarak ele almaya yönelik vaatler içerecek ve Taraflar Konferansı'nda AB'nin pozisyonunu genel hatlarıyla belirleyecektir.

32 <https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>

Biyoçeşitlilik stratejisi, bu hedeflere ulaşmak için spesifik önlemler belirleyecektir. Bu önlemler, *Natura 2000* ağı kapsamında korunan biyoçeşitlilik açısından zengin kara ve deniz alanlarının kapsamının genişletilmesi gibi sayısal hedefleri de içerebilir. Üye devletler, *Natura 2000* ağında belirlenen alanları daha etkili bir biçimde korumak ve iyileştirmek için sınır ötesi işbirliği de geliştirmelidir. Komisyon, Üye Devletlerin, karbon zengini ekosistemler de dahil olmak üzere, zarar görmüş ekosistemleri ekolojik açıdan iyi bir duruma getirmeleri için iyileştirip geliştirmesine, mevzuat dahil, hangi önlemlerin yardımcı olacağını belirleyecektir. **Biyoçeşitlilik stratejisi, Avrupa'da yeşil şehirler ve kentsel alanlarda biyoçeşitliliği arttırma tekliflerini de içerecektir.** Komisyon, bir doğa iyileştirme planı taslağı oluşturmayı düşünecek ve bu hedefe ulaşmada Üye Devletlere yardım etmek için nasıl fon sağlanacağını göz önüne alacaktır.

Bütün AB politikaları, Avrupa'nın doğal sermayesini koruma ve iyileştirmeye katkı sağlamalıdır³³. Bölüm 2.1.6'da özetlenen Tarladan Sofraya Stratejisi, tarımda zehir ve suni gübre kullanımını ele alacaktır. Özellikle hassas bölgelerde, balıkçılığın ekosistem üzerindeki olası olumsuz etkilerini azaltmak için ortak balıkçılık politikası altında, çalışma devam edecektir. Komisyon ayrıca daha çok bağlantısı olan» ve iyi yönetilen deniz koruma alanlarını da destekleyecektir.

Orman ekosistemleri, iklim değişikliğinin bir sonucu olarak artan bir baskı altındadır. AB'yi iklim nötr olma hedefine ve sağlıklı bir çevreye ulaştırmak için AB'nin ormanlık alanlarının hem nitelik hem de nicelik açısından geliştirilmesi gerekir. Sürdürülebilir ağaçlandırma, ormanlaştırma ve bozulmuş ormanların iyileştirilmesi, ormanların dayanıklılığını artırıp döngüsel biyo-ekonomiyi desteklerken karbon emilimini arttırabilir. 2030 biyoçeşitlilik stratejisine dayanarak Komisyon, tüm orman döngüsünü kapsayan ve ormanların sağladığı birçok hizmeti destekleyen yeni bir AB orman stratejisi hazırlayacaktır.

Karbon emilimini arttırmaya, orman yangınlarının yayılımını ve sıklığını azaltmaya ve biyo-ekonomiyi desteklemeye; biyoçeşitliliğe uygun ekolojik ilkelere tam uyumla yardımcı olmak için **AB'nin yeni orman stratejisi, etkili ağaçlandırma ve Avrupa'da orman koruma ve iyileştirmeyi temel hedef edinecektir.** Ortak tarım politikaları kapsamındaki ulusal stratejik planlar, ormanları sürdürülebilir olarak yönetmeleri, geliştirmeleri ve korumaları için ormancıları teşvik etmelidir. Dünya Ormanlarını Koruma ve İyileştirme için AB Eylemlerinin Artırılması Hakkında Tebliğ'e³⁴ dayanarak Komisyon, ormansızlaşmaya ve orman bozulmasına yol açmayan ithal ürünleri ve tedarik zincirlerini desteklemek için mevzuatla ilgili olan ve bunun dışında kalan diğer önlemleri alacaktır.

AB'deki arazi kaynaklarının kullanımındaki fazla talebi azaltmada ve iklim değişikliğinin üstesinden gelmede **sürdürülebilir bir 'mavi ekonomi' ana rol oynayacaktır.** İklim değişikliğinin etkilerini azaltmada ve bu etkilere uyum sağlamada okyanusların rolü giderek fark ediliyor. Sektör, tarım alanları üzerindeki baskıyı azaltmaya, su ve deniz ürünlerinin protein kaynağı olarak üretim ve kullanımını

33 AB yönergeleri SWD (2019) 305 SON "Ekosistemleri ve hizmetlerini karar alma sürecine entegre etmeye ilişkin AB kılavuzu"

34 COM / 2019/352 final

teşvik ederek katkı sağlayabilir. Genel bir ifadeyle, iklim değişikliğine kalıcı bir çözüm için, sağlıklı ve dirençli denizleri ve okyanusları da içine alan doğa temelli çözümlere daha çok odaklanmak gerekir. Komisyon, Uluslararası İklim Değişikliği Panelinin okyanuslar üzerine yayınladığı özel raporun³⁵ çıktılarını analiz edecek ve denizcilik alanında tedbirler önerecektir. Bu öneriler, özellikle açık deniz yenilenebilir enerjisinin artan potansiyelinden faydalanmaya yardımcı olması adına deniz alanının daha sürdürülebilir olarak yönetilmesi için yollar da içerecektir. Aynı zamanda, Komisyon; yasadışı, raporlanmamış ve düzenlenmemiş balıkçılığa karşı sıfır tolerans yaklaşımını benimseyecektir. Portekiz'deki 2020 Birleşmiş Milletler Okyanus Konferansı, AB için okyanus meselelerindeki aksiyonun önemini vurgulama fırsatı olacaktır.

2.1.8. Toksik İçermeyen Bir Çevre İçin Sıfır Kirlilik Hedefi

Toksik içermeyen bir çevre yaratmak, kirliliğin oluşmasını engellemek için daha fazla çalışmanın yanı sıra kirliliği temizlemek ve azaltmak için uygulamalar da gerektirir. Avrupa vatandaşlarını ve ekosistemini korumak için, AB'nin hava, su, toprak ve tüketici ürünlerindeki kirliliği daha iyi izlemesi, bildirmesi, önlemesi ve iyileştirmesi gerekir. Bunu başarabilmek için AB ve Üye Devletlerin, bütün politikalara ve düzenlemelere daha sistematik bakmaları gerekir. Bu birbirine bağlantılı zorlukları ele almak için Komisyon, 2021'de hava, su ve toprak için sıfır kirlilik aksiyon planını benimseyecektir.

Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına doğal işlevleri geri kazandırılmalıdır. Bu; göller, nehirler, sulak alanlar ve haliçlerdeki biyoçeşitliliği korumak, eski haline getirmek ve aynı zamanda sellerden kaynaklanan kirliliği önlemek ve sınırlandırmak için de gereklidir. Tarladan Sofraya Stratejisini uygulamak, aşırı besin kaynaklı kirliliği azaltacaktır. Komisyon buna ek olarak, kentsel yüzey akışının neden olduğu mikro-plastikler, farmasötikler gibi yeni ve toksik kimyasal kirlilik kaynaklarını ele alarak, önlemler önerecektir. Ayrıca farklı kirleticilerin birleşik etkilerinin ele alınmasına ihtiyaç vardır.

Komisyon, mevcut hava kalitesi mevzuatının³⁶ değerlendirilmesinden çıkarılan derslerden yararlanacaktır. Ayrıca Komisyon, yerel otoritelere daha temiz havaya ulaşmalarında yardımcı olmak için izleme³⁷, modelleme ve hava kalitesi planları üzerine, güçlendirilmiş hükümler önerecektir. Komisyon, hava kalitesi standartlarının Dünya Sağlık Örgütü'nün önerileriyle uyuşması için özellikle revize edilmesini önerecektir.

Komisyon, büyük endüstriyel tesislerden kaynaklanan kirliliği ele almak için AB'nin önlemlerini gözden geçirecektir. Komisyon, mevzuatın sektörel kapsamını ve iklim, enerji ve döngüsel ekonomi politikalarıyla tamamen uyumunun nasıl sağlanacağını göz önüne alacaktır. Ayrıca Komisyon, endüstriyel kazaların önlenmesi çabalarını geliştirmek için Üye Devletlerle birlikte çalışacaktır.

35 Değişen İklimde Okyanus ve Kriyosfer Hakkında Özel Rapor

36 Ortam Hava Kalitesi Direktifleri SWD (2019) 427'nin uygunluk kontrolü.

37 Dijitalleşmenin sağladığı yeni izleme fırsatlarından yararlanarak dahil etme.

Komisyon, toksik içermeyen bir çevreyi teminat altına almak adına sürdürülebilirlik için bir kimyasallar stratejisi sunacaktır. Bu strateji, hem vatandaşları hem de çevreyi zararlı kimyasallara karşı daha iyi korumada ve güvenli ve sürdürülebilir alternatifleri geliştirmek için inovasyona teşvik etmede yardımcı olacaktır. Daha iyi sağlık ve çevre koruması ile artan küresel rekabet gücünü birleştirmek için endüstriler dahil bütün taraflar birlikte çalışmalıdır. Bunu başarmak yasal çerçeveyi sadeleştirip güçlendirmekle mümkün olacaktır. Komisyon, 'Bir Madde – Bir Değerlendirme'³⁸ sürecine doğru ilerleme ve kimyasallarla mücadele etmede aksiyonu önceliklendirirken daha çok şeffaflık sağlama noktasında, AB'nin organlarını ve bilimsel birimlerini nasıl daha iyi kullanacağını gözden geçirecektir. Buna paralel olarak düzenleyici çerçevenin; endokrin bozucuların, ithal ürünler dahil ürünlerdeki zararlı kimyasalların, farklı ve dayanıklı kimyasalların birleşmesi sonucu oluşan etkilerinin riskleri hakkındaki bilimsel kanıtları hızla yansıtmaları gerekecektir.

2. 2. Sürdürülebilirliği Tüm AB Politikalarında Ana Akımlaştırma

2. 2. 1. Yeşil Finans ve Yatırımı Gözetmek ve Adil Bir Geçiş Garanti Altına Almak

Avrupa Yeşil Mutabakatı tarafından belirlenen hedefe ulaşmak için önemli ölçüde yatırımlara ihtiyaç bulunmaktadır. Komisyon, mevcut 2030 iklim ve enerji hedeflerine ulaşmak için, yıllık ek olarak 260 milyar Euro yatırım³⁹ gerekeceğini tahmini olarak hesaplamaktadır ki bu miktar 2018 GSYH'nın yaklaşık %1,5'ine tekabül etmektedir⁴⁰. Bu yatırım akışının zaman içinde sürdürülmesi gerekecektir. Yatırım zorluğunun büyüklüğü hem kamu hem de özel sektörü harekete geçirmeyi gerektiriyor.

Komisyon, ek finansman ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak için **Sürdürülebilir Avrupa Yatırım Planı**⁴¹ oluşturacaktır. Bu plan sürdürülebilir yatırımları desteklemeye yönelik finansmanı ve teklifleri; geliştirilmiş, etkinleştirici ve yeşil yatırımların önünü açan bir çerçeve yaratmak için kaynaştıracaktır. Aynı zamanda, sürdürülebilir projelerden oluşan bir iletişim hattı hazırlamak da

38 ÇN: One Substance - One Assessment Bir Madde - Bir Değerlendirme süreci: Kimyasal maddelerin değerlendirme süreçlerinde bilimsel kuruluşların birbiriyle daha entegre çalışmasını, böylece daha güvenilir sonuçlar elde edilmesini amaçlayan mekanizma.

39 Çağrı "Enerji Birliği ve İklim Eylemi sağlamak için birlik olmak - Başarılı bir temiz enerji geçişinin temellerini atma" COM (2019) 285

40 Bu tahminler, örnek olarak iklim adaptasyonu veya biyoçeşitlilik gibi diğer çevresel sorunlar için gereken yatırımlar hesaba katılmadığından ılımlı olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca, bu tahminler eylemsizliğin ve adil geçişin sosyal maliyetlerini karşılamak için gereken kamu yatırımını da kapsam dışı tutmaktadırlar.

41 ÇN: Sürdürülebilir Avrupa Yatırım Planı: Avrupa Yeşil Mutabakatın yatırım kısmını oluşturan, üç ayaktan oluşan yatırım planıdır. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_24

birincil derecede önemlidir. Teknik yardım ve danışmanlık hizmetleri, proje organizatörlerinin projeleri tanımlayıp hazırlamalarına ve finansman kaynaklarına erişmelerine yardımcı olacaktır.

AB bütçesi bu süreçte kilit bir rol oynayacaktır. Komisyon, tüm AB programlarında iklimin ana akımlaştırılması için %25'lik bir oranı hedef olarak önermiştir. AB bütçesi, devlet gelirleri bakımından da iklim hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunacaktır. Komisyon, üye devletler için biri geri dönüştürülmemiş plastik ambalajlardan ortaya çıkan atıklar olmak üzere, yeni gelir kaynakları ("Own Resources")⁴² önermiştir. İkinci bir gelir kaynağı, AB Emisyon Ticareti Sistemi'ndeki açık artırmalardan elde edilen gelirin %20'sinin AB bütçesine tahsis edilmesini içerebilir.

InvestEU fonunun en az %30'u iklim değişikliğiyle mücadelede katkı için ayrılacaktır. Buna ek olarak, projeler iklim, çevresel ve sosyal hedeflere yaptıkları katkıya göre tarama ve eleme yapılması için sürdürülebilirlik sınamasına tabi tutulacaktır. InvestEU üye devletlere ayrıca örneğin kendi topraklarında ve bölgelerinde iklimle ilgili uyum politikası hedeflerine ulaşmak gibi hedefler için AB bütçe garantisini kullanma seçeneği sunar. Aynı zamanda InvestEU; ulusal kalkınma bankaları ve kurumları ile AB politika hedeflerine ulaşmak için kendi faaliyetlerinin geniş kapsamlı olarak yeşillendirilmesini destekleyebilecek işbirliklerini güçlendirir.

Bunların da ötesinde, AB Emisyon Ticaret Sisteminin revizyonunun bir parçası olarak, AB'nin uzun vadeli bütçesi tarafından finanse edilmeyen İnovasyon ve Modernizasyon Fonlarının⁴³ rolü Komisyon tarafından gözden geçirilecektir. Bu gözden geçirme faaliyetiyle ulaşılması hedeflenen büyük amaç, bu fonların AB genelinde yenilikçi ve iklime zarar vermeyen çözümlerin uygulanmasındaki rollerini ve etkinliklerini güçlendirmek olacaktır. AB Emisyon Ticareti Sistemi'nin revizyonunda, ödeneklerden gelen ek gelirlerin AB bütçesinde paylaştırılmasına ilişkin olarak adil geçişin finansmanını güçlendirme amacı göz önünde bulundurulacaktır.

Komisyon ayrıca Avrupa Yatırım Bankası Grubu (AYB), ulusal kalkınma bankaları ve kurumları ve bunların yanı sıra diğer uluslararası finans kuruluşlarıyla da çalışacaktır. AYB, 2025 yılına kadar iklim hedefini %25'ten %50'ye çıkaracak şekilde ikiye katlama ve böylece Avrupa'nın iklim bankası olma hedefini belirlemiş bulunmaktadır.

Sürdürülebilir Avrupa Yatırım Planının bir parçası olarak Komisyon, kimseyi arkada bırakmak için Adil Geçiş Fonu da dahil olmak üzere bir Adil Geçiş Mekanizması önerecektir. Geçiş sadece adil ve kapsayıcı bir şekilde yürütülürse başarılı olabilir. En savunmasız olanlar, iklim değişikliği ve çevresel bozulmanın zararlı etkilerine en çok maruz kalanlardır. Bununla beraber, geçiş süreci; iş modellerinde, beceri gereksinimlerinde ve nispi fiyatlarda önemli yapısal değişikliklere neden

42 ÇN: Own Resources: Yeni yaratılan gelir kaynakları ile birlikte AB kendi bütçesi ve "kendi kaynakları" ile iklim hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

43 ÇN: İnovasyon Fonu: Yenilikçi düşük karbon teknolojilerinin geliştirilmesi için oluşturulan dünyanın en büyük finansman programlarından biridir. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/clima/policies/innovation-fund_en.

Modernizasyon Fonu: Enerji sistemlerini modernize etmeye ve enerji verimliliğini artırmaya yardımcı olmak, iklim nötrlüğe geçişte 10 düşük gelirli AB üyesi devleti desteklemek için oluşturulan özel bir finansman programıdır. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/clima/policies/budget/modernisation-fund_en.

olacaktır. Vatandaşlar, bağlı oldukları sosyal ve coğrafi koşullara göre farklı şekillerde etkilenecektir. Tüm Üye Devletler, bölgeler ve şehirler geçişe aynı noktadan başlama durumunda veya geçişe aynı ölçüde karşılık verebilme kapasitesine sahip değildir. Bu zorluklar, her düzeyde güçlü bir politika gerektirmektedir.

Adil Geçiş Mekanizması, fosil yakıtlara veya karbon yoğun süreçlere bağlı oldukları için geçişten en çok etkilenen bölgelere ve sektörler odaklanacaktır. Mekanizma, gerekli özel ve kamu kaynaklarını güçlendirmek için AB bütçesi ve AYB grubunun finansman kaynaklarından yararlanacaktır. Destek, düşük karbonlu ve iklime değişikliğine dirençli faaliyetlere geçiş teşvik etmekle bağlantılı olacaktır. Bahsedilen destekler ayrıca geçişin olumsuz etkilerine karşı en savunmasız vatandaşlara ve çalışanlara yönelik olarak yeniden beceri kazandırma programlarına, yeni ekonomik sektörlerdeki işlere veya enerji verimli konutlara erişim olanakları sağlayarak onları geçişin olumsuz etkilerine karşı korumaya gayret edecektir. Komisyon, bölgesel geçiş planlarının uygulamaya konmasına yardımcı olmak için üye devletler ve bölgelerle birlikte çalışacaktır.

Mekanizma, geçişle doğrudan ilgili olan **AB bütçesinin önemli katkılarının olduğu tüm programların** yanı sıra Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu⁴⁴ ve Avrupa Artı Sosyal Fonu (*European Social Fund Plus*)⁴⁵ gibi diğer fonların katkısına ek olarak devreye girecektir.

Komisyon, geçişin uzun vadeli finansman ihtiyaçlarına bir cevap getirmek için, Sürdürülebilir Avrupa Yatırım Planının bir parçası olarak ilgili paydaşlarla birlikte harekete geçirilebilecek ek kaynakları ve bunu yapmanın yenilikçi yollarını araştırmaya devam edecektir.

Sosyal açıdan adil bir geçiş ihtiyacı, AB ve ulusal düzeydeki politikalara da yansıtılmalıdır. Bu yansıma; karbon fiyatlandırma politikalarından etkilenenler için, örneğin toplu taşıma yoluyla uygun fiyatlı çözümler sunmaya yönelik yatırımlar yapmayı ve aynı zamanda enerji yoksulluğunu ve yeniden beceri kazandırma programlarını teşvik etmek için gerekli önlemleri almayı içerir. İklim ve çevre politikalarının tutarlılığı ve bunlara ilişkin bütüncül bir yaklaşım, çeşitli ulaştırma yöntemlerinin vergilendirilmesine ilişkin tartışmalarda örneklenildiği gibi, bunların adil olarak algılanmasını sağlamak için çoğu kez gerekli olan ön koşullardır. Şirketler ve çalışanları için aktif bir sosyal diyalog, değişimi öngörmeye ve başarılı bir şekilde yönetmeye yardımcı olacaktır. Avrupa Sömestri makroekonomik koordinasyon süreci, bu konulardaki ulusal politikaları destekleyecektir.

Özel sektör, yeşil geçişin finansmanında kilit öneme sahip olacaktır. Finans ve sermaye akışlarını yeşil yatırımlara yönlendirmek ve atıl varlıkların oluşmasını önlemek için uzun vadeli sinyallere ihtiyaç duyulmaktadır. Komisyon, 2020'nin üçüncü çeyreğinde bir dizi eyleme odaklanacak yenilenmiş bir sürdürülebilir finans stratejisi sunacaktır.

44 ÇN: Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (European Regional Development Fund ERDF): Avrupa içerisinde gelişmiş bölgelerden daha az gelişmiş bölgelere kaynak aktararak bütün bölgelerin gelişmesini amaçlayan fon.

45 ÇN: Avrupa Artı Sosyal Fonu (ESF +): Üye Devletleri yeşil ve dijital ekonomiye geçiş için desteklemeyi amaçlayan program.

Bu strateji ilk olarak sürdürülebilir yatırımın temellerini güçlendirecektir. Bu bağlamda, özellikle Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetlerin türlerine göre tasnif edilebilmesi için belli bir sınıflandırmayı kabul ve tasdik etmesi gerekecektir. Birçok şirket uzun vadeli kalkınma ve sürdürülebilirlik hususlarına kıyasla kısa vadeli finansal performansa hala çok fazla odaklanmaktadır; bu nedenle sürdürülebilirlik, kurumsal yönetim çerçevesine daha ileri düzeyde yerleştirilmelidir. Aynı zamanda, yatırımcıların yatırımlarının sürdürülebilirliği konusunda tam olarak bilgilendirilmesi için şirketlerin ve finans kuruluşlarının iklim ve çevre verileriyle ilgili şeffaflıklarını artırmaları gerekecektir. Bu amaçla, Komisyon Finansal Olmayan Raporlama Direktifini gözden geçirecektir. Çevresel risklerin ve bunları azaltma fırsatlarının uygun şekilde yönetilmesini sağlamak ve ilgili işlem maliyetlerini azaltmak için, Komisyon ayrıca AB içinde ve uluslararası düzeyde standartlaştırılmış doğal sermaye muhasebesi uygulamaları geliştirmek için işletmeleri ve diğer paydaşları destekleyecektir.

İkinci olarak, yatırımcıların ve şirketlerin sürdürülebilir yatırımları belirleyebilmelerini kolaylaştırarak ve yaptıkları yatırımların güvenilir olmasını sağlayarak yapacakları yatırımlar için daha fazla fırsat sağlanacaktır. Bu, perakende yatırım ürünleri için açık etiketlerle ve sürdürülebilir yatırımı en uygun şekilde kolaylaştıran bir AB yeşil tahvil standardı geliştirilerek yapılabilir.

Üçüncü olarak, iklim ve çevresel riskler yönetilecek ve finansal sisteme entegre edilecektir. Bu girişimler, bu tür risklerin AB ihtiyat çerçevesine daha iyi entegre edilmesi ve yeşil varlıklar için mevcut sermaye gereksinimlerinin uygunluğunun değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Ayrıca, özellikle doğal afetlerden kaynaklanan fiziksel riskler ve hasarlar söz konusu olduğunda, finansal sistemimizin iklim ve çevresel risklere karşı dayanıklılığı artırmaya nasıl yardımcı olabileceğini inceleyeceğiz.

2. 2. 2. Ulusal Bütçeleri Yeşillendirmek ve Doğru Fiyat Sinyallerini Göndermek

Ulusal bütçeler geçiş süreci için çok önemli bir role sahiptir. Yeşil bütçeleme araçlarının daha fazla kullanılması, kamu yatırımlarının, tüketimin ve vergilendirmenin yeşil önceliklere yönlendirilmesine ve zararlı sübvansiyonlardan uzaklaştırılmasına yardımcı olacaktır. Komisyon, yeşil bütçeleme uygulamalarını taramak ve karşılaştırmak için Üye Devletlerle birlikte çalışacaktır. Bu, yıllık bütçelerin ve orta vadeli mali planların çevresel hususları ve riskleri ne ölçüde hesaba kattığını değerlendirmeyi ve en iyi uygulamalardan öğrenmeyi kolaylaştıracaktır. Avrupa ekonomik yönetim çerçevesinin gözden geçirilmesi, kamu maliyesinin kalitesi bağlamında yeşil kamu yatırımlarına yönelik bir atıf içerecektir. Bahsedilen bu atıf, AB mali yönetişiminin nasıl iyileştirilebileceğine dair bir tartışma yaratacaktır. Tartışmanın sonucu, borç sürdürülebilirliğine dair risklere karşı önlemler korunmaya devam ederken, AB mali kuralları dahilinde yeşil yatırımların nasıl ele alınacağı da dahil olmak üzere gelecekteki olası adımlar için temel oluşturacaktır.

İyi tasarlanmış vergi reformları ekonomik büyümeyi ve iklim şoklarına karşı direnci artırabilir ve daha adil bir toplum ile adil bir geçişe katkıda bulunabilir. Vergi reformları doğru fiyat sinyalleri

göndererek ve sürdürülebilir davranışlar için üreticiler, kullanıcılar ve tüketicilere yönelik doğru teşvikleri sağlayarak doğrudan bir rol oynarlar. Ulusal düzeyde, Avrupa Yeşil Mutabakatı; geniş tabanlı vergi reformları, fosil yakıtlara yönelik sübvansiyonların kaldırılması, vergi yükünün işgücünden kirliliğe kaydırılması ve sosyal kaygıların hesaba katılması için bir bağlam yaratacaktır. Konsey'de tartışılmak üzere gündeme gelecek olan katma değer vergisi (KDV) oranlarına ilişkin Komisyon'un güncel önerisinin hızlı bir şekilde kabul edilmesini garantiye almaya ihtiyaç vardır, böylece Üye Devletler organik meyve ve sebzeleri desteklemek gibi artan çevresel istekleri yansıtmak için KDV oranlarını hedeflere daha çok uyan bir şekilde hesap edebilirler.

Çevre ve enerji konularındaki Devlet yardımı yönergeleri⁴⁶ dahil olmak üzere ilgili Devlet yardımı yönergelerinin değerlendirmeleri devam etmektedir. Yönerge, 2021 yılına kadar Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın politika hedeflerini yansıtacak ve 2050 yılına kadar iklim nötrlüğe uygun maliyetli bir geçişi destekleyecek şekilde yeniden gözden geçirilecek ve fosil yakıtların, özellikle de en çok kirlütenlerin aşamalı olarak kaldırılmasını iç pazarda eşit şartlara sahip bir alan açarak kolaylaştıracaktır. Bu revizyonlar aynı zamanda temiz ürünlerin dağıtımının önünde duran pazar engellerini ele almak için de bir fırsattır.

2. 2. 3. Araştırmaları Harekete Geçirmek ve Yeniliği Teşvik Etmek

Yeni teknolojiler, sürdürülebilir çözümler ve ezber bozan yenilikler, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın ortaya koyduğu hedeflere ulaşmak için kritik öneme sahiptir. Temiz teknolojilerdeki rekabet avantajını korumak için, AB'nin sektörler ve tek pazar genelinde yeni teknolojilerin geniş ölçekli olarak yayılımını ve tanıtımını önemli ölçüde artırması ve yeni inovatif değer zincirleri oluşturması gerekiyor. Bu zorluk, Üye Devletlerin bireysel olarak sahip olduğu araçların ötesindedir. *Horizon Europe* (Ufuk Avrupa)⁴⁷, diğer AB programlarıyla sinerji içinde çalışarak, ulusal kamu ve özel yatırımları güçlendirmede çok önemli bir rol oynayacak. **Horizon Europe bütçesinin en az %35'i, Yeşil Mutabakat'ın uygulanmasıyla ilgili iklim değişikliğine dair yeni çözümleri finanse etmek için kullanılacaktır.**

Horizon Europe programı kapsamında mevcut olan tüm araçlar, ihtiyaç duyulan araştırma ve yenilik çabalarını destekleyecektir. Dört «Yeşil Mutabakat Görevi», iklim değişikliğine uyum, okyanuslar, şehirler ve toprak gibi alanlarda büyük ölçekli değişiklikler yapılmasına yardımcı olacaktır. Bu görevler, bölgeler ve vatandaşlar da dahil olmak üzere çok çeşitli paydaşları bir araya getirecektir. Sanayi sektörü ve Üye Devletler ile yapılan ortaklıklar, piller, temiz hidrojen, düşük karbonlu çelik üretimi, döngüsel biyo-temelli sektörler ve yapılı çevre dahil olmak üzere ulaştırma alanındaki araştırma

46 ÇN: Çevre ve enerji konularındaki Devlet yardımı yönergeleri hakkında detaylı bilgi için bkz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014XC0628%2801%29>.

47 ÇN: Horizon Europe (Ufuk Avrupa): Horizon 2020 programının devamı niteliğinde, AB tarafından oluşturulan bilimsel araştırmaları destekleme programı. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/info/horizon-europe_en.

ve yeniliği destekleyecektir. Avrupa İnovasyon ve Teknoloji Enstitüsü⁴⁸ tarafından yönetilen bilgi ve inovasyon toplulukları, iklim değişikliği, sürdürülebilir enerji, gelecek için gıda ve akıllı, çevre dostu ve entegre kentsel ulaşım konularında yüksek öğretim kurumları, araştırma kuruluşları ve şirketler arasındaki iş birliğini teşvik etmeye devam edecektir. Avrupa İnovasyon Konseyi⁴⁹, küresel pazarlarda hızla ölçeklenebilecek ve çığır açma potansiyeli olan Yeşil Mutabakat inovasyonunu gerçekleştirmeleri için yüksek potansiyele sahip start-up şirketlere ve KOBİ'lere finansman, öz sermaye yatırımı ve iş hızlandırma hizmetlerini tahsis edecektir.

Geleneksel yaklaşımlar yeterli olmayacaktır. AB'nin araştırma ve yenilik gündemi, deneyimin ön planda tutulduğu sektörler ve disiplinler arası çalışma pratikleriyle Yeşil Mutabakatın amaçlarına ulaşmak için gereken sistematik yaklaşıma sahip olacaktır. Horizon Europe programı ayrıca yerel toplulukları daha sürdürülebilir bir gelecek için çalışmaya, toplumsal çekiş ve teknolojik itiş birleştirmeyi amaçlayan girişimlere dahil edecektir.

Veri odaklı inovasyonun merkezinde, erişilebilir ve birlikte uyum içinde çalışılabilen veriler yer alır. Dijital altyapı (ör. süper bilgisayarlar, bulut bilişim, ultra hızlı ağlar) ve yapay zekâ çözümleriyle birleştirilen bu veriler, kanıta dayalı kararları kolaylaştırır ve çevresel zorlukları anlama ve bunlarla mücadele etme kapasitesini genişletir. Komisyon, ekolojik geçişi desteklemek için dijital dönüşümün tüm faydalarını ortaya çıkarmaya yönelik çalışmaları destekleyecektir. AB'nin çevresel felaketleri tahmin etme ve yönetme yeteneğini artırmak acil bir öncelik olacaktır. Bunu yapmak amacıyla, Komisyon, Dünya'nın çok yüksek hassasiyetli dijital modelini geliştirmek için Avrupa'daki bilimsel ve endüstriyel mükemmelliği bir araya getirecektir.

2. 2. 4. Eğitim ve Öğretimi Etkinleştirmek

Okullar, eğitim kurumları ve üniversiteler, başarılı bir geçiş için gereken değişiklikler konusunda öğrenciler, ebeveynler ve daha geniş toplum kesimleriyle etkileşim kurmak için iyi bir konuma sahiptir. Komisyon, iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili bilgi, beceri ve tutumların geliştirilmesine ve değerlendirilmesine yardımcı olmak için bir Avrupa yeterlilik çerçevesi hazırlayacaktır. Ayrıca destek materyalleri sağlayacak ve AB öğretmen eğitimi programları ağlarında bulunan iyi uygulamaların değiş tokuşunu kolaylaştıracaktır.

Komisyon, okul binalarını ve operasyonlarını daha sürdürülebilir hâle getirmelerine yönelik olarak Üye Devletlere yeni mali kaynaklar sağlamak için çalışmaktadır. Komisyon, Avrupa Yatırım

48 ÇN: Avrupa İnovasyon ve Teknoloji Enstitüsü: Araştırma, geliştirme, yenilik üretme amacıyla 2008 yılında kurulan bağımsız AB organı. Detaylı bilgi için bkz: <https://eit.europa.eu>

49 ÇN: Avrupa İnovasyon Konseyi: Henüz pilot aşamada olan 2021 yılında Horizon Europe bünyesinde çalışmaya başlayacak yenilikleri, girişimleri ve yatırımları destekleme, geliştirme programı. Detaylı bilgi için bkz: <https://ec.europa.eu/research/eic/index.cfm>

Bankası ile işbirliğini güçlendirmiş ve 2020’de okul altyapısı için 3 milyar Euroluk yatırımdan yararlanmak amacıyla yapısal fonlar ile yeni finansal araçlar arasında daha güçlü bağlantılar oluşturmuştur.

Ekolojik geçişin faydalarından yararlanabilmek için aktif olarak yeniden beceri kazandırmak ve mevcut becerileri geliştirmek birer gerekliliktir. Önerilen Avrupa Artı Sosyal Fonu, Avrupa işgücünün, gerileyen sektörlerden büyüyen sektörlerle geçmek ve yeni süreçlere uyum sağlamak için ihtiyaç duyduğu becerileri edinmesine yardımcı olmada önemli bir rol oynayacaktır. **AB Beceri Ajandası⁵⁰ ve Gençlik Garantisi programları⁵¹**, yeşil ekonomide istihdam edilebilirliği artırmak için güncellenecektir.

2. 2. 5. Yeşil Yemin: “Zarar Verme”

AB’nin tüm eylem ve politikaları, sürdürülebilir bir geleceğe başarılı ve adil bir geçiş yapılmasına destek olacak şekilde ortaklaşmalıdır. Komisyon’un daha iyi düzenleme araçları⁵² bunun için sağlam bir temel oluşturur. Halkla istişarelere, çevresel, toplumsal ve ekonomik etkilerin tanımlanmasına ve KOBİ’lerin nasıl etkilendiğine ve yeniliğin nasıl desteklendiğine veya engellendiğine ilişkin analizlere dayanan etki değerlendirmeleri, Yeşil Mutabakatın hedefleri doğrultusunda minimum maliyetlerle verimli politika seçimleri yapılmasına katkıda bulunur. Değerlendirmeler ayrıca mevcut mevzuat ve yeni belirlenen öncelikler arasındaki tutarlılığı sistematik olarak inceler.

Komisyon mevcut mevzuattaki tutarsızlıkları belirlemek ve çözüm çalışmalarını desteklemek için **paydaşları, mevzuatı basitleştirmek ve sorunlu vakaları tespit etmek üzere hâlihazırdaki platformları⁵³ kullanmaya davet eder.** Komisyon, Avrupa Yeşil Mutabakatı için değerlendirmeler, etki değerlendirmeleri ve yasal teklifler hazırlarken bu önerileri dikkate alacaktır.

Buna ek olarak, daha iyi düzenleme politikası geliştirmek için çıkardığı son envanterin sonuçlarına dayanarak, Komisyon, **daha iyi düzenleme kılavuzlarının ve destekleyici araçlarının sürdürülebilirlik ve yenilik konularını ele alma şeklini geliştirecektir.** Amaç, tüm Yeşil Mutabakat girişimlerinin hedeflerine en etkili ve en az külfetli şekilde ulaşmasını ve diğer tüm AB girişimlerinin «zarar verme» yeminini sürdürmesini sağlamaktır. Bu amaçla, tüm yasama önerilerine ve yetki devri içeren tasarruflara eşlik eden açıklayıcı notlar, her bir girişimin bu ilkeyi nasıl desteklediğini açıklayan özel bir bölüm içerecektir.

50 ÇN: Beceri Ajandası: bireylerin ve işletmelerin daha iyi beceriler geliştirmesine ve bunları kullanmaya başlamasına yardımcı olmayı amaçlayan beş yıllık bir plandır. Detaylı bilgi için bkz:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>

51 ÇN: Gençlik Garantisi: 25 yaş altı gençlerin işlerinden ayrıldıktan veya örgün eğitimlerini tamamladıktan sonraki 4 aylık süre içerisinde iyi teklifler almasını taahhüt altına alan program. Detaylı bilgi için bkz:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=en>.

52 ÇN: Daha iyi düzenleme kılavuzu ve araçları (Better regulation guidelines and toolbox): Avrupa Komisyonu’nun yeni girişimler ve teklifler hazırlarken ve mevcut mevzuatı yönetip değerlendirirken izlediği ilkeleri belirler.

53 “Have Your Say – Lighten the Load” web site: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lightenload>

3. KÜRESEL BİR LİDER OLARAK AB

İklim değişikliği ve çevresel bozulmanın ortaya koyduğu küresel zorluklar küresel bir yanıt gerektiriyor. AB, yüksek hedefleri olan çevre, iklim ve enerji politikalarını dünya çapında teşvik etmeye ve uygulamaya devam edecektir. Başkalarını, daha sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etme konusunda paylarına düşen sorumluluğu üstlenmeleri için ikna etmeye ve desteklemeye odaklanan daha güçlü bir «yeşil mutabakat diplomasisi» geliştirecektir. AB, güvenilir bir örnek oluşturarak ve girişimlerini diplomasi, ticaret politikası, kalkınma desteği ve diğer dış politikaları ile destekleyerek etkili bir savunucu olabilir. Komisyon ve AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Birleşmiş Milletler, G7, G20, Dünya Ticaret Örgütü ve diğer ilgili uluslararası forumlar dahil olmak üzere hem ikili hem de çok taraflı tüm diplomatik kanalları harekete geçirmek için Üye Devletlerle yakın iş birliği içinde çalışacaktır.

AB, iklim değişikliğiyle mücadelede Paris Anlaşması'nın vazgeçilmez ve çok taraflı bir çerçeve olarak kalmasını sağlamaya devam edecektir. AB'nin küresel emisyonlardaki payı düşerken, diğer bölgelerin benzer eylemleri ve artan çabaları, küresel iklim sorununu anlamlı bir şekilde ele almak için kritik olacaktır. İklim hedefi konusundaki tartışmalar, Paris Anlaşması'nın düzenli envanter ve güncelleme hükümlerine uygun olarak önümüzdeki aylarda yoğunlaşacaktır. 2020'de Glasgow'da düzenlenecek Taraflar Konferansı, 2023'teki küresel envanterden önce önemli bir kilometre taşı olacaktır. Konferans, uzun vadeli hedeflere ulaşma yolunda ilerlemeyi değerlendirecek. Şu an olduğu hâliyle, küresel azmin seviyesinin yetersiz olduğu açıktır⁵⁴. AB; ortak çabayı artırmak ve ulusal olarak belirlenen katkıları gözden geçirip uygulamalarına, azimli ve uzun vadeli stratejiler geliştirmelerine yardımcı olmak için tüm paydaşlarla daha yoğun bir şekilde ilgilenecektir. Bu ilgilenme girişimleri, 2. bölümde özetlendiği üzere AB'nin kendi azminin artıyor olmasına dayanacaktır.

Buna paralel olarak, AB paydaş ülkelerle kurduğu ikili ilişkileri artıracak ve gerektiğinde yenilikçi ilişkilendirme biçimleri oluşturacaktır. AB, küresel sera gazı emisyonlarının %80'inden sorumlu olan G20 ekonomileriyle ilişki kurmaya devam edecektir. Uluslararası paydaşlar tarafından gerçekleştirilen iklim eylemi düzeyini yükseltmek için, farklı bağlamları ve yerel ihtiyaçları yansıtan -örneğin mevcut ve gelecekteki büyük emisyon yayıcılar için, en az gelişmiş ülkeler için ve gelişmekte olan küçük ada devletleri için ayrı ayrı olmak üzere - özel coğrafi stratejiler gerekir. AB ayrıca, iklim eylemine yönelik ekonomik teşvikler yaratmanın kilit bir aracı olarak **uluslararası karbon piyasalarını geliştirmek için küresel paydaşlarla birlikte çalışmaktadır.**

AB, yakın komşularını desteklemeye özen gösterecektir. Avrupa için ekolojik geçiş, ancak AB'nin yakın komşuları da önemli adımlar atarsa tam anlamıyla etkili olabilir. Batı Balkanlar için yeşil gündem

üzerine çalışmalar sürmektedir. Komisyon ve Yüksek Temsilci, ENP Güney ve Doğu Partner Ülkeleri Ortaklığı⁵⁵ dahilinde bir dizi güçlü çevre, enerji ve iklim ortaklığı da öngörmektedir.

Pekin ve Leipzig'deki **2020 AB-Çin zirveleri**, özellikle **Kunming Biyoçeşitlilik Konferansı** ve Glasgow'daki Taraflar Konferansı öncesinde, AB ile Çin arasında iklim ve çevre konularında süregelen ortaklığı güçlendirmek için bir fırsat olacaktır.

Aynı şekilde, yakında çıkacak olan **Afrika ile Kapsamlı Strateji** ve Afrika Birliği ile AB arasındaki 2020 zirvesi, iklim ve çevre konularını iki kıta arasındaki ilişkilerde kilit unsurlar haline getirmelidir. Özellikle, sürdürülebilir yatırım ve işler için Afrika-Avrupa İttifakı, Afrika'nın sürdürülebilir enerji ve gıda sistemleri ve akıllı şehirler dahil yeşil ve döngüsel bir ekonomiye doğru hızla ilerleme kaydetme potansiyelini ortaya çıkarmaya çalışacaktır. AB, sürdürülebilir ve temiz enerjinin daha geniş yayılımı ve ticareti için Afrika ile olan ilişkisini güçlendirecektir. Örneğin temiz pişirme için yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği, karbon emisyonunda gerekli azaltımı sağlamaktadır ve Afrika'daki enerjiye erişim açığını kapatmanın da kilit noktasındadır. AB, yaban hayatı korumak ve yerel nüfusa yeşil sektörlerde fırsatlar sunmak için korunan alanlar ağı oluşturarak biyoçeşitlilik kaybı ile mücadele etmek amacıyla "*NaturAfrica*" girişimini başlatacaktır.

Daha genel olarak, AB, yeşil ittifakların Afrika ve diğer paydaş ülkeler ve bölgelerle, özellikle Latin Amerika, Karayipler, Asya ve Pasifik'teki ilişkilerinin bir parçası olmasını sağlamak için diplomatik ve finansal araçlarını kullanacaktır.

AB ayrıca mevcut girişimleri güçlendirmeli ve kesişen iklim ve çevre konularında üçüncü ülkelere etkileşimde bulunmalıdır. Bu, G20 taahhütlerine uygun olarak küresel fosil yakıt sübvansiyonlarının sona ermesine, çok taraflı kurumların fosil yakıt altyapılarına finansmanının aşamalı olarak kaldırılmasına, sürdürülebilir finansmanın güçlendirilmesine, tüm yeni kömür santrali inşaatlarının aşamalı olarak durdurulmasına ve metan emisyonlarının azaltılmasına yönelik eylemleri içerebilir.

AB ayrıca küresel iklim ve çevresel zorlukların, diğer tehditlerin etkisini çoğalttığını ve istikrarsızlık kaynağı olduğunu kabul etmektedir. Ekolojik geçiş, küresel ekonomik, ticari ve güvenlik çıkarları da dahil olmak üzere jeopolitiği yeniden şekillendirecektir. Bu, bir dizi devlet ve toplum için zorluklar yaratacaktır. AB bu zorlukların çatışma, gıda güvensizliği, belli bir nüfusun yerinden olması ve zorunlu göç kaynakları haline gelmesini önlemek için iklim ve çevresel direnci artırma noktasında tüm paydaşlarla birlikte çalışacak ve küresel olarak adil bir geçişi destekleyecektir. İklim politikasının çıkarımları, Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası bağlamı da dahil olmak üzere, AB'nin dış konularla ilgili düşünce ve eylemlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmelidir.

Ticaret politikası AB'nin ekolojik geçişini destekleyebilir. Ticaret politikası iklim ve çevresel eylem konusunda ticaret paydaşlarıyla etkileşim kurmak için bir platform olarak hizmet vermektedir.

55 ÇN: ENP (European Neighbourhood Policy): Avrupa Komşuluk Politikası, AB'nin komşuları için de refah, istikrar ve güvenliği teşvik etmek, geliştirmek ve sağlamak üzerine kurulu politikası. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/international-affairs/european-neighbourhood-policy_en.

Sürdürülebilirliğe yönelik taahhütler, AB ticaret anlaşmalarında, özellikle iklim değişikliği ile mücadelenin güçlendirilmesine ilişkin olarak, sürekli bir biçimde artırılmıştır. Komisyon ayrıca, AB ticaret anlaşmalarının sürdürülebilir kalkınma taahhütlerini uygulama ve icra etme çabalarını artırmaktadır ve bu çabalar, bir Ticaret Uygulama Sorumlusu'nun atanmasıyla daha da güçlendirilecektir. İklim değişikliği konusunda daha spesifik olarak, AB'nin en son anlaşmalarının tümü, tarafların Paris Anlaşmasını onaylama ve etkin bir şekilde uygulama konusundaki bağlayıcı bir taahhüdünü içermektedir. Komisyon, Paris Anlaşmasına bağlı kalmayı gelecekteki tüm kapsamlı ticaret anlaşmaları için önemli bir unsur haline getirmeyi önerecektir. AB'nin ticaret politikası, yeşil ürün ve hizmetlere ticareti ve yatırımı kolaylaştırmakta ve iklim dostu kamu alımlarını teşvik etmektedir. Ticaret politikasının aynı zamanda, AB ekonomisinin yeşil geçiş için ihtiyaç duyduğu hammaddelerde bozulmamış, adil ticareti ve yatırımı da sağlaması gerekir. Yasadışı ağaç kesimi gibi zararlı uygulamaların ele alınmasına yardımcı olabilir, düzenleyici işbirliğini artırabilir, AB standartlarını teşvik edebilir ve yenilenebilir enerji sektöründeki tarife dışı engelleri kaldırabilir. **Avrupa pazarına giren tüm kimyasallar, materyaller, gıda maddeleri ve diğer ürünler, ilgili AB yönetmeliklerine ve standartlarına tam olarak uymalıdır.** AB, paydaşları AB'nin kuralları kadar iddialı benzer kurallar tasarlamaya teşvik etmek için «yeşil» düzenleme konusundaki uzmanlığını kullanmalı, böylece bu ülkelerde ticareti kolaylaştırmalı ve çevre korumasını ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltımını geliştirmelidir.

Dünyanın en büyük ortak pazarı olan AB, küresel değer zincirlerinde geçerli olan standartları belirleyebilir. Komisyon, sürdürülebilir büyüme için yeni standartlar üzerinde çalışmaya ve ekonomik ağırlığını AB'nin çevre ve iklim hedefleri ile uyumlu uluslararası standartları şekillendirmek için kullanmaya devam edecektir. Komisyon, çevresel mal ve hizmetlerin ikili ve çok taraflı forumlarda ticaretini kolaylaştırmaya ve sürdürülebilir ürünler için açık ve çekici olan AB ve küresel pazarları desteklemeye yönelik olarak çalışacaktır. AB'nin kaynak güvenliğini ve stratejik hammaddelere güvenilirliliğini sağlamak için küresel paydaşlarla birlikte çalışacaktır.

AB'nin uluslararası işbirliği ve ortaklık politikası, geçişi sağlamak için hem kamu hem de özel fonların yönlendirilmesine yardımcı olmaya devam etmelidir. AB ve Üye Devletler, dünyanın önde gelen kalkınma yardımı bağışçıları olmaya devam ederken, dünyanın kamu iklim finansmanının da %40'ından fazlasını sağlıyor. Kamu fonları yeterli olmayacağından, AB ve Üye Devletleri, özel finansmanı seferber ederek finansman açığını kapatmak üzere paydaşlarla birlikte çalışmak için desteklerini de koordine edecektir. Komisyonun «Komşuluk, Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği Aracı» önerisi, bütçesinin %25'ini iklim ile ilgili hedeflere tahsis etmesini de içermektedir. Komisyon ayrıca, ulusal kamu mali kaynaklarının yatırım ortamını iyileştirme ve özel sektörden katkılar elde etme taahhüdünü destekleyecektir. Bu girişimlere, finansman garantileri ve karma finansman gibi araçlar yoluyla sürdürülebilir kalkınma için yatırımların risklerini azaltma fırsatlarının eşlik etmesi gerekecektir.

AB, uluslararası yatırımcıları harekete geçirmek için küresel sürdürülebilir büyümeyi destekleyen bir finansal sistem kurma çabalarının da ön saflarında olmaya devam edecektir. AB; sınıflandırmalar, kamuoyunu aydınlatmaya yönelik açıklamalar, standartlar ve etiketler gibi çevresel olarak sürdürülebilir finans girişimleriyle ilgili çalışmalarını koordine etmek için yakın zamanda kurulan

Uluslararası Sürdürülebilir Finans Platformunun faaliyetlerinin üzerine eklemeler yaparak geliştirmelerde bulunacaktır. Komisyon ayrıca diğer uluslararası forumlarda, özellikle G7 ve G20'de tartışmaları teşvik edecektir.

4. BİRLİKTE HAREKETE GEÇME ZAMANI: AVRUPA İKLİM PAKTI

Halkın ve tüm paydaşların katılımı ve kararlılığı, Avrupa Yeşil Mutabakatının başarısı için çok önemlidir. Son dönemdeki siyasi olaylar, oyunun kurallarını değiştiren politikaların yalnızca halkın tüm süreçlere dahil olmasıyla işlev kazandığını gösteriyor. İnsanlar evlerini ısıtmak, geçimlerini sağlamak ve işleri konusunda endişe duyuyorlar; eğer Yeşil Mutabakatın başarılı olması ve kalıcı bir değişim sağlaması isteniyorsa AB kurumları bu insanlarla ilişki kurmalıdır. Vatandaşlar geçişin itici gücüdür ve öyle kalmalıdır.

Komisyon, 2020 yılının Mart ayına kadar, iklim eyleminde halkla etkileşime girmenin üç yoluna odaklanmak için bir Avrupa İklim Paktını başlatacaktır. İlk olarak Komisyon; bilgi paylaşımını ve bu yolla insanların birbirlerinden ilham almasını özendirecek, iklim değişikliği ve çevresel bozulmanın yarattığı tehdit ile zorlukların ve bunlara nasıl karşı konulacağını halkın algısındaki yerini geliştirecektir. Komisyon bunu yapmak için; kendi bünyesinde devam etmekte olan vatandaş diyalogları modeli gereğince, Üye Devletlerdeki etkinlikler de dahil olmak üzere birden fazla kanal ve araç kullanılacaktır. İkincisi, insanların fikirlerini ve yaratıcılıklarını ifade edebilmeleri ve hem bireysel hem de kolektif düzeyde iddialı eylemler üzerinde birlikte çalışabilmeleri için hem gerçek hem de sanal alanlar olmalıdır. Katılımcıların, belirli iklim eylem hedeflerine kendilerini adanmaları teşvik edilecektir. Üçüncüsü, Komisyon, iklim değişikliği ve çevre koruma konusundaki taban hareketlerine olanak sağlamak için kapasite oluşturmaya çalışacaktır. Bilgi, rehberlik ve eğitim modülleri iyi uygulamaların paylaşılmasına yardımcı olabilir. Komisyon, yeşil geçişin Avrupa'nın geleceği konusundaki tartışmalarda öne çıkmasını sağlayacaktır.

İklim Paketi, Komisyonun AB genelinde devam eden vatandaş diyalogları ve vatandaş meclisleri serisine ve sosyal diyalog komitelerinin rolünün üstüne eklenerek geliştirmelere gidecektir. Enerji toplulukları da dahil olmak üzere bölgesel ve yerel toplulukları güçlendirmek için çalışmalara devam edilecektir. Uyum politikasının kentsel boyutu güçlendirilecek ve önerilen Avrupa Kentsel Girişimi⁵⁶, sürdürülebilir kentsel gelişim stratejileri geliştirmeye yönelik fırsatları en iyi şekilde kullanmalarına katkıda bulunmak için şehirlere yardım sağlayacaktır. AB Belediye Başkanları Sözleşmesi merkezi bir güç olmaya devam edecektir. Komisyon, iklim ve enerji politikaları konusunda iddialı vaatlerde bulunmak isteyen şehirlere ve bölgelere yardım sağlamaya devam etmek için Sözleşme

56 ÇN: Avrupa Kentsel Girişimi: Sürdürülebilir kentsel kalkınmaya yönelik entegre ve katılımcı yaklaşımları güçlendirmeyi amaçlayan ve bunları AB politikalarına uyumlu bir şekilde gerçekleştiren oluşum. Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/explanatory_memo_eui_post_2020_en.pdf.

paydaşlarıyla birlikte çalışacaktır. Sözleşme yerel olarak değişimin nasıl uygulanacağı konusunda iyi uygulamaları paylaşmak için önemli bir platform olmaya devam edecektir.

Komisyon ayrıca bir kurum ve bir işveren olarak da çevresel etkisini azaltmaya heveslidir. 2020 yılında, Yeşil Mutabakatın hedeflerini uygulamak ve 2030 yılına kadar iklim nötr hedefine ulaşmak için kapsamlı bir eylem planı sunacaktır. Komisyon AB'nin diğer tüm kurum, kuruluş ve ajanslarını kendisiyle çalışmaya ve benzer yüksek hedeflere sahip, iddialı önlemlerle öne çıkmaya çağırıyor.

İklim Paketi'na ek olarak, Komisyon ve Üye Devletler, Avrupa Yeşil Mutabakatı için mevcut tüm planlama araçlarının tutarlı bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla çalışmalıdır. Bunlardan en önemlileri, ulusal enerji ve iklim planları ile ortak tarım politikasını uygulamak için önerilen stratejik ulusal planlardır. Komisyon, amaca uygun olmalarını ve Üye Devletlerin bunları etkili bir şekilde uygulamalarını sağlayacak ve Avrupa Sömestri gibi araçları uygun şekilde kullanacaktır.

Kırsal kalkınmaya yönelik olanlar da dahil olmak üzere Avrupa fonları, kırsal alanların döngüsel ve biyo-ekonomideki fırsatlardan yararlanmasına yardımcı olacaktır. Komisyon bunu kırsal alanlara yönelik uzun vadeli vizyonunda belirtecektir. Komisyon Avrupa Yeşil Mutabakatı bağlamında en dış bölgelerin rolüne iklim değişikliğine ve doğal afetlere karşı savunmasızlıklarını ve benzersiz varlıkları olan biyoçeşitlilik ve yenilenebilir enerji kaynaklarını dikkate alarak özellikle dikkat edecektir. Komisyon, tüm AB adalarında temiz enerjiye geçişi hızlandırmaya yönelik uzun vadeli bir çerçeve geliştirmek amacıyla AB Adaları için Temiz Enerji Girişimi çalışmalarını ilerletecektir.

Komisyon ve Üye Devletler ayrıca politika ve mevzuatın uygulanmasını ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamalıdır. Çevresel uygulama incelemesi, her Üye Devletteki durumun ortaya konulmasında kritik bir rol oynayacaktır. Komisyon ayrıca, Avrupa'nın çevresel hedeflerine ulaşma kararlılığının sürdürülmesini sağlamak için yeni bir izleme mekanizması içerecek ve Avrupa Yeşil Mutabakatını tamamlayacak yeni bir çevresel eylem programı sunacaktır. Komisyon aynı zamanda, tüm Avrupa Yeşil Mutabakatı hedeflerine dayalı ilerlemeyi izlemek için bir performans değerlendirme tablosunu faaliyete geçirecektir.

Komisyon, **çevre üzerindeki etkilerle ilgili kararların meşruluğu konusunda endişeleri olan vatandaşlar ve STK'lar için AB düzeyinde idari ve adli incelemeye erişimi kolaylaştırmak** amacıyla Aarhus Sözleşmesini gözden geçirmeyi değerlendirecektir. Komisyon ayrıca, tüm Üye Devletlerde vatandaşlar ve STK'ların ulusal mahkemeler önünde adalete erişimlerini iyileştirmek için harekete geçecektir. Komisyon aynı zamanda AB'nin, Üye Devletlerinin ve uluslararası toplumun çevresel suçlarla mücadele çabalarını hızlandırmaya yönelik eylemlerini de teşvik edecektir.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, AB için yeni bir büyüme stratejisi başlatıyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı AB'nin iklim değişikliği ve çevresel bozulmanın yarattığı zorluklara cevap veren, mevcut ve gelecek nesillerin yaşam kalitesini artıran adil ve müreffeh bir topluma geçişini desteklemektedir. Komisyon, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'ni Avrupa Yeşil Mutabakatını onaylamaya ve tüm güçlerini bu belgenin içerdiği önlemler için kullanmaya davet ediyor.

YEŞİL DÜŞÜNCE DERNEĞİ

Türkali Mah. Şehit Nuri Sok.

No:18 Beşiktaş/ İstanbul/ Turkey

+90(543) 807 7225

Bizi Takip Edin!

www.yesildusunce.org

[Linkedin](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Youtube](#) | [Telegram](#)